

Programi i Trajnimit të Vazhdueshëm

Programi i Trajnimit të Vazhdueshëm

Programi i Trajnimit të Vazhdueshëm ka për qëllim zhvillimin e vazhdueshëm dhe avancimin e shkathtësive dhe ekspertizës së duhur profesionale dhe interdisiplinare, të gjyqtarëve, prokurorëve dhe stafit administrativ gjyqësor dhe prokurorial. Gjithashtu përmes këtyre trajnimeve kontribuohet në pavarësinë dhe paanshmërinë e sistemit gjyqësor dhe prokurorial.

Struktura e programit të trajnimeve të vazhdueshme përmban tema të karakterit kryesisht profesional duke i përfshirë edhe temat të karakterit interdisiplinar.

Programi do të përfshijë trajnime nga aspekti material dhe procedural nga fushat penale, civile, drejtësia komerciale, administrative, kushtetuese, drejtësia për fëmijë (aspekti civil dhe penal), e drejta evropiane dhe ndërkombëtare, të drejtat e njeriut, barazia gjinore dhe mos-diskriminimi, kundërvajtjeve etj.

Aspekti interdisiplinar synon të zhvillojë shkathtësitë praktike të përfituesve që nuk kanë të bëjnë me shkrimin dhe arsyetimin emvendimeve dhe akteve tjera në procedurë gjyqësore, etikë profesionale, menaxhim të i rasteve, menaxhim të stresit, fushën e IT-së etj.

Për hartimin e Programit të Trajnimit të Vazhdueshëm për vitin 2020, janë përdorur mekanizmat si në vijim:

- Pyetësorët për vlerësimin e nevojave të plotësuar nga gjyqtarët dhe prokurorët;
- Formularët e vlerësimit pas secilit sesion trajnues;
- Rekomandimet e KGJK dhe KPK,
- Komunikimet me kryetarë të gjykatave dhe kryeprokurore të prokurorive;
- Rekomandimet e institucioneve dhe organizatave vendore e ndërkombëtare;
- Propozimet e trajnuesve të AD-së;
- Raportet e Punës të Gjykatave dhe Prokurorive;
- Analiza e agjendës së institucioneve për hartim dhe amandamentim të ligjeve;
- Propozimet e stafit, Këshillit Programor dhe Këshillit Drejtues të AD-së;
- Strategjitë dhe dokumentet e miratuara nga institucionet të cilat përmbajnë rekomandime për gjyqësorin dhe sundimin e ligjit;
- Monitorimi e medieve të shkruara dhe elektronike.

Trajnimet nga Iemja Penale

1. Trajnimet nga lemia Penale

1.1 Dhuna në familje

Dhuna në familje është duke u konsideruar një dukuri tejet shqetësuese në shoqërinë kosovare, për shkak të pasojave të rënda që godasin viktimat e tyre. Për shkak të nivelit të lartë të rrezikshmërisë dhe pasojave të rënda që shkaktohen, tani në KPRK, dhuna në familje është parashikuar edhe si veprë penale e posaçme. Kohëve të fundit në praktikën tonë gjyqësore kemi mjaftë raste në të cilat kryerësit akuzohen për shkak të veprës penale dhuna në familje dhe shpeshherë na paraqiten dilemat të ndryshme në lidhje me zbatimin e drejtë të dispozitave ligjore që i referohen kësaj veprë penale. Andaj, në këtë trajnim gjatë paraqitjes së rasteve të ndryshme nga praktika gjyqësore do të pretendohet që prokurorëve dhe gjyqtarëve t'iu lehtësohet puna e tyre sa i përket kësaj dukurie.

Cilat janë format e manifestimit të dhunës në familje? Cilat janë sanksionet që parashihen për këto vepra penale?

Këto dhe shumë çështje tjera do të adresohen përmes këtij trajnimi, duke analizuar rastet praktike dhe duke zbërthyer dispozitat ligjore që i referohen dhunës në familje.

Objektivat

Pas përfundimit të këtij trajnimi, pjesëmarrësit do të jenë në gjendje që të:

- Zbatojnë në mënyrë të drejtë dispozitat ligjore që kanë të bëjnë me dhunën në familje;
- Identifikojnë elementet esenciale të secilës formë të manifestimit të dhunës në familje;
- Avancojnë njohuritë pasojat dhe rrezikshmërisë se kësaj veprë penale.

Përmbajtja

- Dhuna në familje sipas KPRK;
- Format e manifestimit të dhunës në familje;
- Llojet e sanksioneve që mund të shqiptohen ndaj kryerësve të kësaj veprë penale, duke përfshirë këtu dënimet plotësuese.

Metodologjia

Gjatë këtij trajnimi do të përdorët metodologji e kombinuar, ku përveç prezantimeve në PowerPoint, do të aplikohen edhe metodat interaktive të diskutimit me pjesëmarrësit. Gjithashtu, pjesëmarrësve do t'ju ofrohen raste nga praktika gjyqësore për të diskutuar në grupe dhe nga ta do të kërkohet që të paraqesin pikëpamjet e tyre në lidhje me zgjidhjen e problemeve dhe dilemave në situata të caktuara.

Përfituesit

Gjyqtarët dhe prokurorët të nivelit të apelit dhe nivelit themelor.

Kohëzgjatja

Një ditë.

1.2 Mbrojtja e nevojshme, nevoja ekstreme dhe rrethanat e tjera që e përjashtojnë kundërligjshmërinë e veprës penale

Përkundër faktit se veprat mundë janë kryer nga kryerësit, ekzistojnë rrethana në pjesën e përgjithshme të Kodit Penal që përjashtojnë kundërligjshmërinë e tyre. Si rrethana që përjashtojnë veprën penale janë mbrojtja e nevojshme, nevoja ekstreme dhe vepra e rëndësisë së vogël, veprat e kryera nën dhunë, kanosje dhe shtrëngim në kushte të caktuara. Veprat penale të kryera në mbrojtje të nevojshme, nevojë ekstreme dhe të kryera nën ndikimin e dhunës, kanosje dhe shtrëngim, si dhe vepra e rëndësisë së vogël nuk përbejnë vepër penale, në praktikën gjyqësore nëse një vepër është kryer në këto situata është çështje fakti që përcaktohet nga rrethanat e çështjes konkrete.

Praktika gjyqësore është me mjaftë dilema sa i përket aplikimit të këtyre instituteve, duke filluar nga objekti mbrojtës, shkalla e reagimit dhe proporcionit ndaj sulmit të kundërligjshëm, intensiteti i dhunës, kanosjes, shtrëngimit vlera e sendit dhe rrethanat tjera relevante që mund të ndikojnë në aplikimin e këtij instituti.

Adresimi i këtyre problemeve do të bëhet përmes shpjegimit doktrinar, dhe vendimeve gjyqësore nga praktika gjyqësore.

Objektivat

Pas përfundimit të këtij trajnimi, pjesëmarrësit do të jenë në gjendje që të:

- Zbatojnë drejt dispozitat ligjore lidhur me veprat të kryera në rrethanat që përjashtojnë kundërligjshmërinë;
- Avancojnë njohuritë për këto institute;
- Dallojnë mbrojtjen e nevojshme, tejkalimin e mbrojtjes së nevojshme dhe nevojës ekstreme, veprat e kryera nën dhunë, kanosje dhe shtrëngim.

Përmbajtja

- Mbrojtja e nevojshme;
- Tejkalimi i mbrojtjes së nevojshme;
- Nevoja ekstreme;
- Vepra e kryer nën shtrëngim;
- Veprat e kryera nën ndikimin e dhunës dhe kanosjes;
- Vepra e rëndësisë së vogël.

Metodologjia

Gjatë trajnimit do të përdoren metoda interaktive, studimi i rasteve nga praktika gjyqësore, punë në grupe si dhe pyetje e diskutime për temat e përfshira në këtë trajnim.

Përfituesit

Gjyqtarë dhe prokurorë të nivelit themelor.

Kohëzgjatja

Një ditë.

1.3 Veprat penale të narkotikëve

Për shkak të rëndësisë dhe rrezikshmërisë së këtyre veprave penale, KPRK i kushtohen një kapitull të tërë këtyre veprave. Shpeshherë këto vepra penale kanë edhe karakter ndërkombëtar, për shkak të bashkëpunimit të kryesve të këtyre veprave penale të cilët janë nga shtete të ndryshme dhe për këto arsye, edhe dënimet e parashikuara janë më të larta, në krahasim me legjislacionin e mëparshëm penal.

Cilat janë rrethanat që këto vepra penale i bëjnë të cilësuarat? Cilat janë sanksionet që parashihen për këto vepra penale? Këto dhe çështje tjera do të adresohen përmes këtij trajnimi, duke analizuar rastet praktike dhe duke zbërthyer dispozitat ligjore që i referohen këtyre veprave penale.

Objektivat

Pas përfundimit të këtij trajnimi, pjesëmarrësit do të jenë në gjendje që të:

- Zbatojnë në mënyrë të drejtë dispozitat ligjore të kapitullit të veprave penale të narkotikëve;
- Identifikojnë elementet esenciale të secilës formë të veprave penale të kësaj natyre;
- Zgjerojnë njohuritë rreth pasojave dhe rrezikshmërisë së këtyre veprave penale.

Përmbajtja

- Veprat penale të narkotikëve sipas KPRK;
- Rrethanat që këto vepra penale i bëjnë të cilësuarat;
- Llojet e sanksioneve që mund të shqiptohen ndaj kryerësve të këtyre veprave penale.

Metodologjia

Gjatë këtij trajnimi do të përdoret një metodologji e kombinuar, ku përveç prezantimeve në PowerPoint, do të aplikohen edhe metodat interaktive të diskutimit me pjesëmarrësit. Gjithashtu, pjesëmarrësve do t'ju ofrohen raste nga praktika gjyqësore për të diskutuar në grupe dhe nga ta do të kërkohet që të paraqesin pikëpamjet e tyre në lidhje me zgjidhjen e problemeve dhe dilemave në situata të caktuara.

Përfituesit

Gjyqtarët dhe prokurorët të nivelit të apelit dhe nivelit themelor.

Kohëzgjatja

Një ditë.

1.4 Masat për sigurimin e pranisë së të pandehurit

Në praktikën gjyqësore ende ka vështirësi në identifikimin, vlerësimin dhe analizimin e rrethanave për secilën bazë për caktimin e këtyre masave. Po ashtu probleme paraqiten edhe në kërkesën për caktimin e këtyre masave e në veçanti me masën e paraburgimit. Bazuar në praktikën gjyqësore ka vështirësi për arsyetimin e bazës për caktimin e paraburgimit me që dispozitat ligjore kërkojnë që për secilën masë të ketë arsyetim të hollësishëm dhe konkret. Po ashtu arsyetim i veçantë kërkohet që të bëhet për caktimin e paraburgimit në raport me masat tjera.

A janë zbatuar në praktikë masat tjera kundrejt paraburgimit, duke vlerësuar në mënyrë adekuate kushtet dhe rrethanat konkrete për rastin e caktuar penal? Cilat janë problemet praktike gjatë vlerësimit për caktimin e masave për sigurimin e pranisë së të pandehurit në procedurë penale? Cilat janë vështirësitë në identifikimin e rrethanave që arsyetojnë caktimin e llojit të masës për një rast konkretë?

Gjatë trajnimit pjesëmarrësit do të njoftohen më për së afërmi me rastet praktike të zbatimit të shpeshtë të masës së paraburgimit pa shteruar alternativat për masat tjera për sigurimin e prezencës së të pandehurit në procedurë penale. Në këtë drejtim si adresim të këtyre dilemave gjatë trajnimit do ti qasen edhe praktikave të Gjykatës së Strasburgut. Për adresimin e këtyre dilemave trajnuesit përpos prezantimeve nëpërmjet PowerPoint po ashtu do të zbatohen edhe metoda interaktive dhe njëkohësisht do t'ju shpërndahen edhe raste hipotetike.

Objektivat

Pas përfundimit të këtij trajnimi, pjesëmarrësit do të jenë në gjendje që të:

- Vlerësojnë drejtë elementet për përcaktimin e masave për sigurimin e pranisë së të pandehurit në procedurë;
- Zbatojnë parimet bazë lidhur me këto masa;
- Hartojnë dhe arsyetojnë mjaftueshëm vendimet për shqiptimin e masave për sigurimin e pranisë së të pandehurit në procedurë.

Përmbajtja

- Thirrja, Urdhërarresti, Premtimi i të pandehurit se nuk do ta braktis vendqëndrimin;
- Ndalimi për tu afruar vendit ose personit të caktuar;
- Paraqitja në stacionin policor;
- Dorëzania dhe Arresti Shtëpiak;
- Diversioni;
- Paraburgimi.

Metodologjia

Do të përdoren metoda të kombinuara, metoda interaktive dhe analizë e rasteve praktike gjyqësore.

Përfituesit

Gjyqtarët dhe prokurorët të nivelit themelore.

Kohëzgjatja

Një ditë.

1.5 Zbatimi i Udhëzuesit për Politikën Ndëshkimore

Politika ndëshkimore është në fokus të trajtimit në shumë aspekte dhe me këtë rast janë identifikuar disa probleme në këtë fushë siç janë; trajtimi i pabarabartë, vlerësimi joadekuat i rrethanave me rastin e caktimit të dënimit, transparenca dhe ndikimi në opinionin publik. Udhëzuesi për politikën ndëshkimore ka për qëllim që kryerësve të veprave penale të natyrës së njëjtë dhe rrethanave përafërsisht të njëjta tu shqiptohet dënimet e përafërta dhe të mos ketë jo konsistencë prej një gjykate në tjetrën. Gjatë analizimit të rasteve praktike është vërejtur se gjykatat me rastin e vlerësimit të rrethanave për matjen e dënimit vërehet se nuk arsyetohen mjaftueshëm rrethanat të cilat ndikojnë në llojin dhe lartësinë e dënimit. Shqiptimi i dënimeve adekuate rrit transparençën dhe ndikon në rritjen e besimit të opinionit publik.

Me qëllim të unifikimit të politikës ndëshkimore, Gjykata Supreme e Kosovës ka nxjerr udhëzuesin për politikën ndëshkimore, i cili është një manual jodetyrues, por i cili ndihmon gjyqtarët gjatë caktimit të llojit dhe lartësisë së dënimit duke përcaktuar në formë tabelorë përshtatshmërinë e caktimit të dënimit në raport me veprën penale.

A është zbatuar politika ndëshkimore në mënyrë adekuate gjatë matjes së dënimit para nxjerrjes së udhëzimit për politikën ndëshkimore? Cilat janë problemet praktike gjatë zbatimit të Udhëzuesit me rastin e caktimit të llojit dhe lartësisë së dënimit? Si të kemi një politikë ndëshkimore të njëtrajtshme përkatësisht eliminimi i diskrepancës në shqiptimin e dënimeve për raste të natyrës së njëjtë? Si ka ndikuar deri më tani politika ndëshkimore në besueshmërinë e opinionit publik?

Objektivat

Pas përfundimit të këtij trajnimit, pjesëmarrësit do të jenë në gjendje që të:

- Vlerësojnë drejtë rrethanat lehtësuese dhe rënduese gjatë caktimit të dënimit;
- Zbatojnë rrethanat e zbutjes dhe ashpërsimit të dënimit;
- Aplikojnë parimet relevante gjatë caktimit të dënimit;
- Praktikojnë implementimin e tabelës së Udhëzuesit për Politikë Ndëshkimore.

Përmbajtja

- Parimet relevante për caktimin e dënimit;
- Rrethanat lehtësuese dhe rënduese sipas nenit 70 të KPRK-së;
- Shqyrtimi i vendimit për dënime nga ana e gjykatës së apelit;
- Tabela për caktimin e dënimit dhe pikës startuese për matjen e dënimit.

Metodologjia

Gjatë trajnimit do të përdoren metoda të kombinuara, përkatësisht prezantim nga ana e trajnuesit, metoda interaktive dhe analizë e rasteve praktike përkitazi me zbatimin e udhëzuesit.

Përfituesit

Gjyqtarët dhe prokurorë nga niveli i Apelit dhe niveli themelor.

Kohëzgjatja

Dy ditorë.

1.6 Procedura penale ku përfshihen kryerësit me çrregullime mendore

Personat me çrregullime mendore, janë kategori e veçantë e kryerësve të veprave penale, kështu që edhe me KPPK është parashikuar procedurë specifike tek rastet kur përfshihen këta persona si kryerës të veprave penale. Trajtimi i këtyre rasteve kërkon një kujdes të veçantë, për shkak të gjendjes mendore në të cilën gjenden në momentin e zhvillimit të procedurës ndaj tyre.

Ky trajnimi do të fokusohet në analizimin e procedurës e cila zhvillohet ndaj kryerësve me çrregullime mendore, ekspertizën, caktimin e masës së paraburgimit të këtyre personave si dhe mbikëqyrjen e ekzekutimit të këtyre masave.

Si identifikohen këta persona? Çfarë veprimesh procedurale fillestare ndërmerren ndaj tyre? Cilat ekzaminime duhet të kryhen? Cilat masa shqiptohen ndaj tyre dhe në cilin institucion duhet të vendosen? Sa zgjatë mbikëqyrja e zbatimit të këtyre masave nga gjykata?

Objektivat

Pas përfundimit të këtij trajnimi, pjesëmarrësit do të jenë në gjendje që të:

- Zgjerojnë njohuritë lidhur me veçoritë e procedurës penale ku përfshihen kryerës me çrregullime mendore;
- Vlerësojnë caktimin e paraburgimit si masë për personat me çrregullime mendore;
- Analizojnë llojet e trajtimit të detyrueshëm me ndalim në institucionet e kujdesit shëndetësor dhe trajtimit të detyrueshëm psikiatrik në liri.

Përmbajtja

- Veçoritë e procedurës penale ku përfshihen kryerës me çrregullime mendore;
- Paraburgimi për personat me çrregullime mendore;
- Zbatimi i ekzaminimit psikiatrik;
- Trajtimi i detyrueshëm psikiatrik me ndalim në institucionet e kujdesit shëndetësor dhe në liri.

Metodologjia

Gjatë këtij trajnimi do të përdoret një metodologji e kombinuar, ku do të aplikohen metodat të diskutimit interaktiv si dhe diskutimi i rasteve praktike.

Përfituesit

Gjyqtarët dhe prokurorët e nivelit të apelit dhe nivelit themelor.

Kohëzgjatja

Një ditë.

1.7 Krimet e Luftës

Vendi ynë është një nga vendet e dalura nga lufta dhe se gjatë kësaj lufte kanë ndodhur raste të ndryshme të cilat dyshohen se bëjnë pjesë në sfondin e krimeve të luftës. Gjyqtarët dhe prokurorët vendor kanë nevojë për ngritjen e kapaciteteve në këtë fushë pasi që nuk ka pasur ndonjë praktike vendore gjyqësore në këtë drejtim.

Ky trajnim synon që në mënyrë të detajuar dhe gjithëpërfshirë t'i adresojë nevojat për zhvillim profesional të gjyqtarëve dhe prokurorëve që merren me trajtimin e krimeve të luftës. Pjesëmarrësit do të njoftohen me veprat penale të cilat parashihen në Kodin Penal të Republikës së Kosovës, të cilat parashohin dhe sanksionojnë veprimet e kryerësve të veprave penale të krimeve të luftës e të cilat do të prezantohen të ndërlidhura me konventat ndërkombëtare si tërësi dhe Konventat e Gjenevës të cilat mbulojnë krimet e luftës dhe gjenocidin në veçanti.

Gjithashtu në këtë trajnim do të synohet që të bëhet krahasim ndërmjet praktikave të tribunaleve ndërkombëtare për krime lufte dhe praktikës sado të mangët të gjykatave vendore, duke përfshirë dhe shtjellimin e dispozitave të gjykimit në mungesë.

Objektivat

Pas përfundimit të këtij trajnimi, pjesëmarrësit do të jenë në gjendje që të:

- Përvetësojnë njohuritë për tu marrë me rastet e krimeve të luftës;
- Njohin format e zbatueshme të përgjegjësisë penale për krimet e luftës;
- Njohin përgjegjësinë komanduese;
- Zbatojnë drejtë dispozitat ligjore të gjykimit në mungesë.

Përmbajtja

- Format e zbatueshme të përgjegjësisë penale për krimet e luftës;
- Vendimet e Gjykatës Supreme dhe të Apelit në zbatimin e të drejtës penale ndërkombëtare në juridiksionin e Kosovës;
- Grupet e përbashkëta kriminale;
- Përgjegjësia komanduese;
- Dispozitat ligjore të gjykimit në mungesë.

Metodologjia

Trajnimi do të përqendrohet në studimet e rasteve praktike e sidomos të rasteve e tribunaleve ndërkombëtare, aplikimin e kategorive ligjore në skenarët faktik dhe hartimin e shablloneve operative të cilat do të ndihmonin punën e gjyqtarëve dhe prokurorëve. Shtjellimin dhe formësimin e praktikës për gjyqtarë dhe prokurorë që merren me procedimin e çështjeve të kësaj natyre.

Përfituesit

Gjyqtarët nga Departamenti Special i të dy niveleve, gjyqtarë nga DKR, gjyqtarë nga niveli i Supremes, Apelit dhe atij themelore si dhe Prokurorët e PSRK.

Kohëzgjatja

Dy ditore.

1.8 Ndryshimet substanciale të Kodit Penal dhe Kodit të Procedurës Penale

Në vitet e fundit Kosova po bënë përpjekje që të ketë një legjislacion penal sa më të kompletuar dhe në harmoni me standardet e Bashkimit Evropian, në muajin Prill të viti 2019, ka hyr në fuqi Kodi i ri Penal i Republikës së Kosovës, i cili ka pësuar mjaft ndryshime. Duke marrë parasysh ndryshimet e Kodit Penal që është në fuqi, si dhe draftin e Kodit të Procedurës Penale, i cili ka pësuar mjaft ndryshime, ky trajnim do të trajtoj këto ndryshime, të cilat për shkak të risive që kanë sjellur, mund të paraqesin një sfidë për prokurorët dhe gjyqtarët gjatë zbatimit të tyre në praktikë. Ky trajnimi ka karakter njoftues dhe paraqet një mundësi shumë të mirë për pjesëmarrësit në trajnim, që të njoftohen lidhur me këto ndryshime, të diskutojnë për sfidat dhe mënyrat më të lehta të interpretimit dhe zbatimit të tyre në praktikë.

Përfshirja e dispozitave të reja në ndryshimet e Kodit Penal dhe Kodit të Procedurës Penale, paraqet sfidë dhe dilema në identifikimin e ndryshimeve në këto Kode, të cilat nuk kanë qenë pjesë e Kodeve të mëparshme.

Pyetjet dhe dilemat e ngritura nga pjesëmarrësit në trajnim do të trajtohen nga trajnuesit gjatë diskutimeve më pjesëmarrësit në mënyrë që të gjinden përgjigje apo zgjidhje që ndihmojnë në të kuptuarit sa më të drejtë të ndryshimeve dhe zbatimit sa më të lehtë të tyre në praktikë.

Objektivat

Pas përfundimit të këtij trajnimi, pjesëmarrësit do të jenë në gjendje që të:

- Identifikojnë ndryshimet dhe plotësimet e reja të Kodit Penal dhe Kodit të Procedurës Penale;
- Zbatojnë sa më saktë dhe sa më mirë në praktikë dispozitat e këtyre Kodeve dhe
- Interpretojnë saktë qëllimin autentik apo burimor të këtyre ndryshimeve.

Përmbajtja

Trajnimi përfshinë ndryshimet më të rëndësishme të Kodit Penal dhe Kodit të Procedurës Penale, si në vijim:

1. Ndryshimet të Dispozitat e përgjithshme të Kodit Penal,

- a) Përgjegjësia penale e personave juridik;
- b) Sanksionet penale;
- c) Parashkrimi i ndjekjes penale dhe ekzekutimit të dënimit.

2. Ndryshimet të dispozitat e veçanta të Kodit Penal

- a) Veprat penale kundër të drejtës ndërkombëtare;
- b) Veprat penale kundër integritetit seksual;

- c) Veprat penale kundër ekonomisë;
- d) Veprat penale kundër shërbimeve komunale;
- e) Veprat penale kundër pasurisë;
- f) Veprat penale kundër detyrës zyrtare.

3. Ndryshimet të dispozitat e Kodit të Procedurës Penale,

- a) Mbrojtësi;
- b) Të drejtat e të dëmtuarit ose viktimës;
- c) Hedhjen e kallëzimit penal dhe pushimi i hetimeve;
- d) Veprimet hetimore dhe afati i hetimeve;
- e) Provat dhe faktet shtesë;
- f) Suspendimin e personit zyrtar nga detyra;
- g) Procedurat alternative;
- h) Qasjen publike në aktakuzë dhe publikimin e aktgjykimit;
- i) Fazat e ngritjes së aktakuzës dhe shqyrtimit gjyqësor;
- j) Gjykimi në mungesë;
- k) Seanca për caktimin e dënimit;
- l) Mjetet e rregullta dhe të jashtëzakonshme juridike.

Metodologjia e trajnimit

Gjatë këtij trajnimi do të përdoren metoda interaktive dhe të kombinuara të shpjegimit, duke përfshirë shpjegime për ndryshimet dhe plotësimet, si dhe raste praktike të përcjella me shembuj praktik.

Përfituesit

Përfitues nga ky trajnim janë gjyqtarët dhe prokurorët, mirëpo sipas nevojës dhe mundësisë realizuese edhe avokatët mbrojtës, mbrojtës të viktimave dhe zyrtarët policor apo zbatuesit tjerë të ligjit.

Kohëzgjatja

Tre ditë (regjional).

1.9 Sekuestrimi dhe konfiskimi

Sa është e rëndësishme çështja e ndjekjes dhe ndëshkimit të krimit, po aq e rëndësishme është dhe çështja e sekuestrimit dhe konfiskimit të aseteve të përfituara me krim. Me sekuestrim dhe konfiskim nuk tentohet asgjë tjetër veçse marrja e aseteve nga duart e krimineleve, aseteve të përfituara me krim. Për një periudhë kohore jo më të gjatë se dy vite, kanë hyre në fuqi, apo janë marre nisma legjislative për ndryshimin e ligjeve në fuqi, e të cilat ligje në mënyrë direkte apo indirekte prekin fushën e sekuestrimit dhe konfiskimit.

Cila është rëndësia e sekuestrimit dhe konfiskimit të aseteve si: provë, mjet me të cilin është kryer vepra penale apo si dobi pasurore e fituar nga vepra penale? Cilat masa mund të propozohen për sigurimin e pasurisë e cilat për ngrirjen e pasurisë? Cilat procedura duhet të zhvillohen deri në konfiskimin përfundimtar të aseteve të përfituara me vepër penale?

Objektivat

Pas përfundimit të këtij trajnimi, pjesëmarrësit do të jenë në gjendje që të:

- Zgjerojnë drejte dispozitava ligjore në lidhje me gjurmimin, sekuestrimin dhe konfiskimin e aseteve të përfituara me vepër penale;
- Avancojnë njohuritë në lidhje me aplikimin e metodave për identifikimin e aseteve, sekuestrimin dhe konfiskimin e tyre;
- Zbatojnë drejtë procedurën e sekuestrimit dhe konfiskimit të aseteve të fituara me vepër penale.

Përmbajtja

- Korniza ligjore për gjurmimin, sekuestrimin dhe konfiskimin e aseteve të përfituara me vepër penale;
- Metodot për identifikimin e seteve dhe procesi i sekuestrimit dhe konfiskimit të aseteve të fituara me vepër penale;
- Ngrirja e aseteve dhe urdhrat për sekuestrim dhe konfiskim;
- Administrimi dhe shitja e pasurisë së sekuestruar dhe konfiskuar.

Metodologjia

Gjatë trajnimit do të përdoren metoda interaktive, prezantimi me PowerPoint, do të shoqërohet me raste reale praktike apo hipotetike si dhe punë në grupe.

Përfituesit

Gjyqtarët, prokurorët dhe profesionist tjerë.

Kohëzgjatja

Një ditore.

1.10 Faza e procedurës paraprake – hetimet proaktive dhe sigurimi i provave

Një hetim proaktiv, në bashkëpunim të ngushtë dhe profesional më policinë apo zbatuesit tjerë të ligjit, nënkupton sukses të garantuar të hetimeve. Sigurimi dhe trajtimi i duhur i provave të siguruara në këtë fazë garanton zhvillim më të mirë dhe më të lehtë edhe në shqyrtimin gjyqësor. Ndër dilemat e ngritura në praktikë janë: mënyra së si sigurohen provat në procedurën paraprake, respektimi i afateve hetimore, mënyra e aplikimit të masave të fshehta teknike të vëzhgimit dhe hetimit, masave për sigurimin e prezencës së të pandehurit në procedurë penale, mundësia hetuese e veçantë, trajtimi i dëshmitarëve dhe mbrojtja e tyre, trajtimi i ekspertizave dhe rasteve kur nevojitet sekuestrimi, andaj në këtë trajnim, këto dilema dhe sfida do të trajtohen me kujdes, në mënyrë që të gjinden zgjidhje logjike dhe të qarta në praktikë.

Bazuar në praktiken e gjertanishme, paraqitet nevoja për një qasje më profesionale lidhur me hetimet proaktive, prokurori i shtetit duhet të fokusohet jo vetëm në ngritjen e aktakuzave, por edhe në sigurimin e provave të mjaftueshme dhe të pranueshme para gjykatës.

Objektivat

Pas përfundimit të këtij trajnimi, pjesëmarrësit do të jenë në gjendje që të:

- Zbatojnë drejtë hetime proaktive;
- Sigurojnë prova të mjaftueshme dhe të pranueshme;
- Marrin në pyetje dhe të marrin deklaratat nga të pandehurit, dëshmitarët, të dëmtuarit dhe ekspertet

Përmbajtja

- Hetimet proaktive;
- Sigurimi i provave;
- Marrja në pyetje dhe marrja e deklaratave;
- Paraqitja e kërkesave në gjykatë;
- Mbrojtja e dëshmitarëve/dëmtuarve dhe dëshmitarët bashkëpunues;
- Mundësia hetuese e veçantë.

Metodologjia

Gjatë trajnimit, do të përdoren metodat interaktive, simulim i rasteve, punë në grupe, pyetje dhe diskutime nga pjesëmarrësit.

Përfituesit

Prokurorët dhe gjyqtarët e shkallës së parë, duke përfshirë edhe prokurorët special dhe gjyqtarët e departamentit special.

Kohëzgjatja

Një ditë.

1.11 Trafikimi i qenieve njerëzore dhe kontrabandimi më migrantë

Trafikimi i qenieve njerëzore paraqet një vepër penale mjaft komplekse dhe një fenomen global, që në vetvete përfshinë elementet e disa veprave penale dhe shkeljet më të rënda të të drejtave të njeriut. Të rrezikuar nga trafikimi i qenieve njerëzore mund të jenë të gjithë personat pa dallim moshe, gjinie, race apo përkatësie kombëtare, por në veçanti më të rrezikuarit janë gratë dhe fëmijët për qëllime të shfrytëzimit seksual. Institucionet përgjegjëse janë plotësisht të vetëdijshme për shumëllojshmërinë e shfrytëzimit të qenieve njerëzore. Bazuar në këtë, është e nevojshme ngritja e mëtejme e kapaciteteve profesionale të gjyqtarëve dhe prokurorëve në zbatim të drejtë të legjislacionit në fuqi dhe përforcimi i bashkëpunimit me institucionet tjera relevante për luftimin e suksesshëm të kësaj dukurie.

Si mund të bëhet identifikimi i viktimave të trafikimit? Cilat janë të drejtat e viktimave të trafikuar? Si mbrohen viktimat e trafikimit? Si të parandalohet trafikimi me njerëz? Si bëhet rehabilitimi dhe ri-integrimi i viktimave të trafikuar? Cilat janë mënyrat adekuate të bashkëpunimit në mes të institucioneve përgjegjëse për parandalimin dhe luftimin e trafikimit të qenieve njerëzore?

Gjatë trajnimit pjesëmarrësit do të kenë mundësinë e qasjes në raste nga praktika, ku mund të shihen sfidat dhe problemet e zbatimit të drejtë të legjislacionit për parandalimin dhe luftimin e trafikimit të qenieve njerëzore, si dhe mënyrat se si mund të tejkalohen apo zgjidhen këto sfida dhe probleme.

Objektivat

Pas përfundimit të këtij trajnimit, pjesëmarrësit do të jenë në gjendje që të:

- Zbatojnë drejtë legjislacionin lidhur me trafikimin me njerëz;
- Identifikojnë elementet e veprës penale të trafikimit me njerëz;
- Zbatojnë dhe respektojnë të drejtat e viktimave të trafikimit në procedurën penale;

Përmbajtja

- Kuptimi dhe elementet e trafikimit të qenieve njerëzore;
- Veprat penale të ndërlidhura më trafikimin e qenieve njerëzore;
- Të drejtat e viktimave të trafikuar gjatë procedurës penale;
- Mbrojtja dhe asistimi i viktimave të trafikimit;
- Përforcimi i bashkëpunimit dhe koordinimit mes akterëve kyç;
- Kompensimi i viktimave të trafikimit.

Metodologjia

Gjatë trajnimit do të përdoren metoda interaktive, simulime të rasteve, punë në grupe për raste nga praktika si dhe pyetje e diskutime për temat e përfshira në këtë trajnim.

Përfitues

Gjyqtarët dhe prokurorët e nivelit të Apelit dhe nivelit themelore

Kohëzgjatja

Një ditë.

Programet e Specializuara

Programet e Specializuara

1.12 Krimin kibernetik, provat elektronike

Hapsira kibernetike ne ditët e sotme është një nga sfidat me te mëdha ligjore e cila ka nxitur një formë tjetër të krimit, duke krijuar një mjedis për metodat e reja të krimit. Krimi kibernetikë është një fenomen që prek një sërë kompetencash, si ato në fushën e informatikës, kriminologjisë, ekonomisë, drejtësisë si dhe fusha tjera. Ky fenomen prek jo vetëm aktivitetet e një organizmi qoftë ai shtetëror apo privat, i implikon në sferën e biznesit apo të një aktiviteti jo fitimprurës, por mund të prekë dhe njeriun e thjeshtë në aktivitetin e tij të përditshëm, në sferën e tij private apo profesionale.

Krimi kibernetikë është një fenomen kompleks dhe e vetmja mënyrë për t'i bërë ballë do të ishte trajtimit globalë i këtij problemi. Për këtë duhet një bashkëpunim i të gjitha institucioneve relevante dhe ekspertëve të fushave të ndryshme për të shmangur zgjidhjet segmentare.

Programi i tranimit është dizajnuar që t'i japë gjyqtarëve dhe prokurorëve një nivel hyrës të njohurisë për krimin kibernetikë, provat elektronike, hetimi, konfiskimi i përfitimeve të krijuara nga krimet online. Kursi do të ofrojë informata ligjore, si dhe praktike lidhur me temat dhe do të jetë i koncentruar në aspektin se si këto çështje ndikojnë në punën e përditshme të gjyqtarëve dhe prokurorëve.

Çfarë e ndihmon krimin kibernetikë të jetë kaq i përhapur? Si të luftohet dhe të parandalohet? Sa jemi të rrezikuar nga ky krim? Kush janë viktimat e mundshme të krimit kibernetikë? Cili është legjislacioni vendor dhe ndërkombëtar që e sanksionon krimin kibernetikë?

Objektivat

Pas përfundimit të këtij trajnimit, pjesëmarrësit do të jenë në gjendje që të:

- Përfitojnë njohuri lidhur me krimin kibernetikë dhe provat elektronike;
- Të zbatojnë hetimet financiare të përfitimeve nga krimet kibernetike;
- Përfitojnë njohuri rreth ligjeve substanciale dhe procedurale, si dhe teknologjinë që mund të aplikojnë;
- Vlerësojnë se sa shpejtë mund të ndërmerret dhe cili është niveli i efikasitetit të masave dhe bashkëpunimit ekstensiv ndërkombëtar.

Përfituesit

Gjyqtarët dhe prokurorët e nivelit të apelit dhe niveli themelor.

Struktura

Struktura e këtij programi realizohet në tri sesione që zgjasin nga dy (2) ditë.

Përmbajtja

Sesioni I:

- Hyrje në krimin kibernetik – trendet dhe mjetet;
- Teknologjia e përfshirë në krim kibernetik.

Sesioni II:

- Krimi kibernetik si vepër penale në legjislacionin vendor;
- Provat elektronike, procedura dhe legjislacioni.

Sesioni III:

- E drejta procedurale / masat hetuese sipas legjislacionin vendor;
- Konventa e Budapestit mbi Krimin Kibernetik;
- Bashkëpunimi ndërkombëtar për krimin kibernetikë dhe hetimin financiar.

Metodologjia

Përdorimi i rasteve të studimit si dhe përdorimi i pajisjeve elektronike (komponentëve të kompjuterit) nga pjesëmarrësit, konsiderohet i përshtatshëm për këtë lloj trajnimit dhe është në përputhje me stilet e të mësuarit për të rritur, sesa mësimi thjesht didaktik. Përdorimi i shembujve të teknologjisë së referuar përfshirja e ushtrimeve dhe metodave të tjera të mësimdhënies në program në nivel vendor.

Kohëzgjatja

Tri sesione nga dy ditë.

1.13 Program i Specializuar Trajnimi - Krimi i organizuar dhe korrupsioni

Krimi i organizuar dhe korrupsioni janë ndër veprat penale më komplekse për shkak të mënyrës së kryerjes dhe personave të përfshirë si kryerës. Në vitet e fundit Kosova po bënë përpjekje të vazhdueshme për të qenë pjesë e të gjitha strukturave euro atlantike, andaj në vazhden e këtyre përpjekjeve Kosova ka marr përgjegjësinë që të hartoj legjislacionin në përputhje me standardet e Bashkimit European dhe të zbatoj në praktikë të gjitha këto standarde, në mënyrë që të parandaloj dhe luftoj krimin e organizuar dhe korrupsionin, duke përfshirë këtu edhe sekuestrimin dhe konfiskimin e pasurisë së fituar më këto aktivitete kriminale, si kushte për tu anëtarësuar në strukturat e BE-së, e që mund të ndikojnë drejtpërsëdrejti edhe në zhvillimin ekonomik.

Ndër dilemat e ngritura në praktikën gjyqësore është identifikimi i elementeve të veprave penale që ndërlidhen më krimin e organizuar dhe kualifikimin e saktë juridik të kësaj vepre penale. Gjithashtu dilema e veçantë ekziston edhe sa i përket mënyrës së hetimit dhe ndëshkimit të korrupsionit, duke marr parasysh perceptimet e qytetarëve në njërën anë dhe numrin jo të vogël të rasteve kur aktakuzat e prokurorëve nuk kalojnë në gjykata apo rasteve kur gjykatat shkelin ligjet në favor të akuzuarve. Gjithashtu një sfidë e vazhdueshme mbetet edhe sekuestrimi dhe konfiskimi i pasurisë së fituar më këto aktivitete kriminale, andaj ky trajnim do të jetë një përpjekje për të tejkaluar këtë sfidë.

Bazuar në praktiken prokuroriale dhe gjyqësore, mund të nxjerrët nevoja për një qasje ndryshe nga ajo që është parë deri më tani, sepse qasja e prokurorëve dhe gjyqtarëve duhet të fokusohet jo vetëm në ngritjen e aktakuzave, por edhe në sigurimin e provave të mjaftueshme dhe të pranueshme para gjykatës, në njërën anë dhe shqiptimin e sanksioneve adekuate nga gjykata në anën tjetër, si dhe në sekuestrimin dhe konfiskimin e pasurisë së fituar më këto aktivitete kriminale, andaj trajnimi do të fokusohet shumë në pyetje dhe përgjigje si dhe në nxitjen e diskutimeve për dilemat dhe sfidat e paraqitura gjatë punës praktike në prokurori dhe gjykatë.

Objektivat

Pas përfundimit të këtij trajnimi, pjesëmarrësit do të jenë në gjendje që të:

- Zbatojnë drejtë, saktë dhe në mënyrë të plotë dispozitat ligjore lidhur më kualifikimin juridik të krimit të organizuar dhe veprave penale që ndërlidhen më korrupsionin;
- Të kryejnë hetime proaktive dhe të sigurojnë prova të pranueshme që mbështesin aktakuzat e ngritura;
- Shqiptojnë sanksione adekuate penale ndaj kryerësve të këtyre veprave penale;
- Sekuestrojnë/konfiskojnë pasurinë e fituar më këto vepra penale;
- Zbatojnë format e ndryshme të bashkëpunimit ndërkombëtar.

Struktura

Struktura e këtij programi realizohet në tri sesione që zgjasin nga dy (2) ditë.

Përfituesit

Prokurorët dhe gjyqtarët e shkallës së parë dhe shkallës së dytë, duke përfshirë edhe prokurorët special dhe gjyqtarët e departamentit special në të dy nivelet

Përmbajtja

Sesioni I

- Përkufizimi i elementeve të veprave penale krimi i organizuar;
- Përkufizimi i elementeve të veprave penale që ndërlidhen më korrupsionin;
- Format e krimit të organizuar;
- Format e korrupsionit;
- Ngjashmëritë dhe dallimet në mes rasteve kur ka vetëm korrupsion dhe kur ka edhe elemente të krimit të organizuar;

Sesioni II

- Hetimi dhe sigurimi i provave në rastet e krimit të organizuar;
- Hetimi dhe sigurimi i provave në rastet e korrupsioni;
- Hetimi financiar në rastet e krimit të organizuar dhe korrupsioni;
- Qasja në dokumentet dhe informata;
- Qasja në evidencat elektronike;
- Përgatitja e rastit për gjykatë dhe gjykimi i rasteve;

Sesioni III

- Sekuestrimi i pasurisë së fituar më veprë penale të krimit të organizuar dhe korrupsionit;
- Konfiskimi i pasurisë së fituar më veprë penale të krimit të organizuar dhe korrupsionit në procedurë të rregull dhe sipas Ligjit për kompetencat e zgjeruara për konfiskimin e pasurisë;
- Sanksionet penale ndaj kryerësve të veprës penale të krimit të organizuar dhe korrupsioni;

Metodologjia

Gjatë trajnimit, do të përdoren metodat interaktive, simulim i rasteve, punë në grupe, pyetje dhe diskutime nga pjesëmarrësit

Kohëzgjatja

Tri sesione nga dy ditë.

1.14 Program i Specializuar Trajnimi për Prokurimin Publik të Kosovës

Bazuar në raportet e institucioneve dhe organizatave që monitorojnë gjyqësorin në Republikën e Kosovës, vlerësohet se prokurimi publik është një prej fushave ku ka korrupsion dhe se ka nevojë për zhvillim të njohurive të gjyqtarëve dhe prokurorëve për këtë fushë. Po ashtu, është kërkesë e vazhdueshme e gjyqtarëve dhe prokurorëve që të diskutojnë me të gjithë akterët relevant në vend rreth procedurave të prokurimit publik dhe problemeve të zbatimit të tyre në praktikë. Ky program adreson kërkesat e lartpërmendura duke u fokusuar në elaborimin praktik të të gjitha fazave të prokurimit publik. Në këtë kuadër do të analizohen rastet nga praktika rreth mënyrës së vlerësimit të nevojave dhe përcaktimit të kërkesave, dosja e tenderit dhe procesi i vlerësimit të një tenderi. Në fokus të këtij programi do të jenë edhe faza e implementimit të kontratës dhe po ashtu hetimi dhe gjykimi i veprave penale të kësaj natyre.

Objektivat

Pas përfundimit të këtij trajnimi, pjesëmarrësit do të jenë në gjendje që të:

- Analizojnë procesin e planifikimit të prokurimit;
- Kuptojnë dhe zbërthejnë dosjen e tenderit;
- Vlerësojnë specifikacionet teknike dhe njoftimin indikativ;
- Kuptojnë elementet për zgjedhjen e kontraktorit dhe dhënies së çmimit;
- Identifikojnë indikatorët e korrupsionit që lidhen me prokurimin publik;
- Hartojnë një plan për hetimin e veprave penale të korrupsionit në prokurimin publik.

Përmbajta

Ky program realizohet në dy sesione që zgjasin nga dy (2) ditë.

Përfituesit

Gjyqtarët e gjykatave themelore dhe të Apelit, prokurorët e prokurorive themelore dhe të Apelit dhe të Prokurorisë Speciale të Republikës së Kosovës, hetues policor, zyrtarë doganorë, zyrtarë nga ATK dhe NJIF.

Përmbajtja

Sesioni I

1. Vlerësimi i nevojave/Përcaktimi i kërkesave:
  - Planifikimi i prokurimit;
  - Njoftimi indikativ;
  - Specifikimi teknik.
2. Përgatitja/Procesi i dizajnit dhe përgatitja e dokumentove të ofertimit:

- Dosja e tenderit;
- Dorëzimi i dosjes së tenderit (sçarimet);
- Hapja publike.

3. Zgjedhja e kontraktorit dhe faza e dhënies së çmimit:

- Komisionet vlerësuese;
- Kriteret e vlerësimit;
- Rekomandimi i operatorit fitues.

Sesioni II

1. Faza e implementimit të kontratës:

- Rreziqet indikative të korrupsionit në fazat e prokurimit;
- Vlerësimi i Nevojave/përcaktimi i kërkesave;
- Përgatitja/Procesi i dizajnit dhe përgatitja e dokumenteve të ofertimit;
- Zgjedhja e kontraktorit dhe faza e dhënies së çmimit;
- Faza e implementimit të kontratës.

2. Skemat korruptive dhe problemet e ndërlidhura me mashtrim:

- Pagesa e haraçit;
- Konflikti i interesit;
- Skemat e kurdisjes së ofertave;
- Ofertomi konspirativ;
- Skemat mashtruese.

3. Planifikimi i hetimit dhe ndjekja:

- Përmbajtja e planit të hetimit;
- Identifikimi i burimeve të informacionit;
- Planifikimi i kontrollit të shtëpisë dhe përgjimi;
- Planifikimi i përdorimit të informatorëve;
- Planifikimi i gjurmimit të aseteve.

Kohëzgjatja

Dy sesione nga dy ditë.

1.15 Program i Specializuar Trajnimi – Shpëlarja e Parave

Pastrimi i parave paraqet njërën ndër veprat penale më komplekse për shkak të mënyrës së kryerjes dhe personave të përfshirë si kryerës. Në vitet e fundit Kosova gjithnjë e më tepër po zgjeron bashkëpunimin me vendet tjera të Bashkimit Europian dhe po bënë përpjekje të vazhdueshme për të qenë pjesë e të gjitha strukturave euro atlantike, andaj në vazhden e këtyre përpjekjeve Kosova ka marr përgjegjësinë që të hartoj legjislacionin në përputhje me standardet e Bashkimit Europian dhe të zbatoj në praktikë të gjitha këto standarde, në mënyrë që të parandaloj dhe luftoj të gjitha veprimet jo formale që i sjellin vendit humbje apo dëme të mëdha financiare, që mund të ndikojnë drejtpërsëdrejti në zhvillimin ekonomik

Ndër dilemat e ngritura në praktikën gjyqësore është identifikimi i elementeve të veprave penale që ndërlidhen me pastrimin e parave dhe kualifikimin e saktë juridik të kësaj vepre penale. Gjithashtu dilema më thelbësore në praktikë është paraqitja e rasteve kur ekziston mundësia e shpalljes fajtorë për pastrim të parave, të personave të cilët për ndonjë arsye, nuk mund të shpallën fajtorë për veprën penale bazë, si dhe sekuestrimi dhe konfiskimi i pasurisë së fituar përmes pastrimit të parave. Një sfidë tjetër paraqitet edhe tek rastet e bashkëpunimit ndërkombëtar në mes organeve të ndjekjes së Republikës së Kosovës dhe organeve të ndjekjes së vendeve tjera e në veçanti më ato të Bashkimit Europian.

Bazuar në praktiken prokuroriale dhe gjyqësore, mund të nxjerrët nevoja për një qasje ndryshe nga ajo që është parë deri më tani, sepse qasja e prokurorëve dhe gjyqtarëve duhet të bazohet jo vetëm në dispozitat e Kodit Penal dhe Kodit të Procedurës Penale por edhe në dispozitat e ligjit të veçantë që trajton pastrimin e parave si vepër penale, si dhe ligjit për kompetencat e zgjeruara për konfiskimin e pasurisë, andaj trajnimi do të fokusohet shumë në pyetje dhe përgjigje si dhe në nxitjen e diskutimeve për dilemat dhe sfidat e paraqitura gjatë punës praktike në prokurori dhe gjykatë.

Objektivat

Pas përfundimit të këtij trajnimi pjesëmarrësit do të jenë në gjendje që të:

- Zbatojnë drejtë, saktë dhe në mënyrë të plotë dispozitat ligjore lidhur me kualifikimin juridik të pastrimit të parave;
- Kryejnë hetime proaktive dhe të sigurojnë prova të pranueshme që mbështesin aktakuzat e ngritura;
- Shqiptojnë sanksione adekuate penale ndaj kryerësve të këtyre veprave penale;
- Sekuestrojnë dhe konfiskojnë pasurinë e fituar më këto vepra penale;
- Krahasojnë legjislacionin vendor dhe atë të BE-së;
- Zbatojnë format e ndryshme të bashkëpunimit ndërkombëtar.

Struktura

Struktura e këtij programi realizohet në tri sesione që zgjasin nga dy (2) ditë.

Përfituesit

Prokurorët dhe gjyqtarët e shkallës së parë dhe shkallës së dytë, duke përfshirë edhe prokurorët special dhe gjyqtarët e departamentit special në të dy nivelet.

Përmbajtja

Sesioni I

- Baza ligjore për luftimin e pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit;
- Kuptimi i elementeve të veprës penale pastrimi i parave;
- Fazat e pastrimit të parave;
- Kompetencat dhe bashkëpunimi me Njësinë për inteligjencë financiare;
- Subjektet raportuese sipas Ligjit për parandalimin e pastrimit të parave dhe luftimin e financimit të terrorizmit.

Sesioni II

- Hetimi dhe sigurimi i provave në rastet e pastrimit të parave;
- Teknikat e ekzaminimit të mashtrimeve tek pastrimi i parave;
- Mbledhja e informatave;
- Përgatitja e profilit personal;
- Gjurmimi i fondeve nga ana e marrësit;
- Gjurmimi i fondeve nga ana e paguesit;
- Rikthimi i pasurive të fshehura.

Sesioni III

- Sekuestrimi dhe konfiskimi i pasurisë së fituar më veprën penale – pastrimi i parave
- Bashkëpunimi ndërkuftar dhe ndërkombëtar për luftimin e pastrimit të parave;
- Zgjidhjet e mundshme alternative;
- Përgatitja e rastit për gjykatë;
- Sekuestrimi dhe konfiskimi i pasurisë së fituar më veprën penale – pastrimi i parave;
- Sanksionet penale ndaj kryerësve të veprës penale të pastrimit të parave;
- Rastet kur personat shpallën fajtor për pastrim të parave pa u shpallur fajtor për veprën penale bazë.

Metodologjia

Gjatë trajnimit, do të përdoren metodat interaktive, simulim i rasteve, punë në grupe, pyetje dhe diskutime nga pjesëmarrësit

Kohëzgjatja

Tri sesione nga dy ditë.

Trajnimet nga lëmi Civile

2. Trajnimet nga lëmi Civile

2.1 Mbrojtja gjyqësore në raste e së drejtës së pronësisë, servituteve dhe pengimit të posedimit

E drejta e pronësisë paraqet një ndër të drejta themelore të njeriut dhe rrjedhimisht një ndër të çështje me të rëndësishme në praktikën gjyqësore në vendin tonë. Kjo jo vetëm për shkak të rëndësisë si e drejtë por edhe për shkak të problematikave ligjore të trashëguara. Përveç pronësisë si e drejtë themelore çështje të ndërlidhur dhe me mjaftë rëndësi janë edhe mbrojtja gjyqësore në rastet e servituteve dhe rasteve të pengimit të posedimit.

Në kuadër të kësaj teme ekzistojë mjaftë çështje të ngritura në praktikën gjyqësore që kanë nevojë për tu interpretuara, harmonizuar dhe unifikuar, duke filluar nga kuadri ligjor që rregullon këto të drejta, specifikat varësisht nga lloji i pronës mbrojtja e të cilës kërkohet, dallimet dhe ngjashmëritë në aplikimin e dispozitave për pronësinë dhe servitutet, dallimet në rastet e mbrojtjes së pronësisë dhe pengimit të posedimit, relacioni i procedurës së pengimit të posedimit me mbrojtjen e pronësisë.

Cila janë specifikat për mbrojtjen e pronësisë dhe servituteve sipas llojit? Cilat janë specifikat e ofrimit të mbrojtjes gjyqësore në raste e pengimit të posedimit?

Objektivat

Pas përfundimit të këtij trajnimi, pjesëmarrësit do të jenë në gjendje që të:

- Identifikojnë specifikat ligjore për përmbajtjen e mbrojtjes gjyqësore për secilën kërkesë
- Vlerësojnë drejtë kushte ligjore për dhënien e mbrojtjes gjyqësore për secilën kërkesë
- Zbatojnë drejtë dispozitat ligjore në rastet gjyqësore për secilin lloj të kërkesës;
- Hartojnë në strukturë dhe përmbajtje të rregullt secilin lloj të vendimit gjyqësor varësisht nga lloji i kërkesës.

Përmbajtja

- Llojet e padive për mbrojtjen e pronësisë;
- Paditë për mbrojtjen e servitutit dhe mbrojtjen nga pengimi i posedimit;
- Specifikat e procedurës në rastet e kërkesave për mbrojtjen e pronësisë, servitutit dhe pengimit të posedimit;
- Hartimi i vendimit gjyqësor në secilin raste sipas kërkesë për mbrojtjen e pronësisë, servitutit apo pengimit të posedimit.

Metodologjia

Gjatë këtij trajnimi do të përdorën metoda të interaktive, prezantime PowerPoint, pune ne gruoce dhe raste nga praktike.

Përfituesit

Gjyqtarët e Gjykatës së Apelit, Gjykatave Themelore, bashkëpunëtorët profesional dhe zyrtarët ligjor.

Kohëzgjatja

Dy ditore.

2.2 Pavlefshmëria absolute dhe relative e kontratave si dhe bazat e përgjegjësisë për kompensimin e dëmit

Kontrata dhe kompensimi i dëmit janë dy prej burimeve kryesore materiale të së drejtës së detyrimeve dhe për rrjedhojë raste sipas këtyre dy bazave në praktikën gjyqësor janë pafund si numër. Po ashtu problematikat për specifikat më të cilat paraqitën këto raste në praktikë janë të shumta dhe kërkojnë që gjyqtarët të demonstrojnë shkathtësi dhe efikasitet për zhvillimin e procedurës, për identifikimin e çështjeve me rëndësi në kuadër të një kontesti, për vlerësimet që duhet të behën përkitazi me mënyrë e kualifikimit të fakteve në raport me të drejtën materiale. LMD i ka përcaktuar rrethanat që ndikojnë në pavlefshmërinë absolute dhe relative të kontratave, po ashtu i ka përcaktuar bazat e përgjegjësisë për shkaktimin/kompensimin e dëmit, megjithatë në praktikën gjyqësore shpesh paraqitën raste kur gjyqtarët nuk arrin që të japin vlerësime adekuate se cilat rrethana apo cilat baza duhet të vlerësohen në rastin përkatës. Në këtë kontekst trajtimi i kësaj teme e mbështetur edhe me praktikë të mirëfilltë gjyqësor do të ndikoj në rritjen e efikasitetit, unifikimit dhe cilësisë.

Ku qëndron dallimi në mes të kontratave absolutisht dhe relativisht të pavlefshme? Cilat rrethana ndikojnë në shkaktimin e pavlefshmërisë absolute dhe cilat në relative? Cili është roli i gjykatës në vlerësimin e këtyre rrethanave? Cilat janë afate dhe efekte që shkaktohen nga pavlefshmëria?

Objektivat

Pas përfundimit të këtij trajnimi, pjesëmarrësit do të jenë në gjendje që të:

- Identifikojnë rrethanat që shkaktojnë pavlefshmërinë absolute dhe relative të kontratave;
- Njohin efektet që shkaktohen në raste e pavlefshmërisë absolute dhe relative të kontratave;
- Njohin bazat e përgjegjësisë për shkaktimin/kompensimin e dëmit;
- Zbatojnë drejtë dispozita ligjore për secilën, baza varësisht nga rasti.

Përmbajtja

- Rrethanat që shkaktojnë pavlefshmërinë absolute dhe relative të kontratave;
- Procedura gjyqësore dhe roli i gjykatës në hetimin e rrethanave që shkaktoj pavlefshmërinë e kontratave;
- Efektet që shkaktohen në raste e shpalljes se pavlefshmërisë së kontratave;
- Bazat e përgjegjësisë për shkaktimin/kompensimin e dëmit;
- Të provuarit e përgjegjësisë dhe roli i gjykatës në procesin e të provuarit të përgjegjësisë.

Metodologjia

Gjatë këtij trajnimi do të përdoren metoda të kombinuara si shpjegime teorike dhe praktike , PowerPoint, raste praktike dhe punë në grupe.

Përfituesit

Gjyqtarët e Gjykatës së Apelit, Gjykatave Themelore, bashkëpunëtorët profesional dhe zyrtarët ligjor.

Kohëzgjatja

Dy ditore.

2.3 Vendimet gjyqësore në Procedurë Kontestimore

Vendimet gjyqësore në Procedurën Kontestimore përfaqësojnë një ndër çështjet më substanciale në kuadër të Procedurës Kontestimore. Kjo për shkak së LPK ka parapa disa llojet të aktgjykimeve të cilat mund të merren nën kushte të veçanta procedurale dhe kjo në vetvete përbën një sfidë në praktike për zbatuesit, për tejkalimin e sfidave është e nevojshme ngritja e kapaciteteve të gjyqtarëve. Për disa nga llojet e aktgjykimeve që mund të merren pa mbajtjen e shqyrtimit kryesor, në praktikën gjyqësore janë krijuar praktika jo unike dhe të cilat nxisin pasiguri, përformacë të dobët dhe besim të ultë të publikut. Nevoja e evitimit të praktikave të llojllojshme është domosdoshmëri e cila diktohet nga kërkesat për drejtësi sa me të besueshme.

Përfundimi i procedurave me vendime të drejta dhe ligjore është standard dhe parim i procedurës kontestimore, prandaj njohja e pjesëmarrësve me praktikën e mirëfilltë gjyqësore për kushte ligjore nën të cilat merret secili lloj i vendimit gjyqësor është qëllim i trajtimit të temës. Në praktikën gjyqësore janë shfaqur dilema për mundësinë e marrjes së aktgjykimeve pa shqyrtim kryesor, pastaj nëse mund të merren aktgjykimet pa shqyrtim kryesor, nën cilat kushte procedurale duhet të merren, si duhet të hartohen dhe cila duhet të jetë përmbajtja e arsytimit për vendimet pa shqyrtim kryesor.

Në këtë trajnim do të diskutohen kushte ligjore për marrjen e secilit lloj të vendimit gjyqësor përmes vlerësimit të praktikës gjyqësore nga gjykatat me të larta në vend, në mënyrë që të sigurohet qasje unike në zbatimin e dispozitave ligjore për secilin vendim gjyqësor.

Objektivat

Pas përfundimit të këtij trajnimi, pjesëmarrësit do të jenë në gjendje që të:

- Kuptojnë specifikat ligjore për nxjerrjen e secilit vendim gjyqësor;
- Vlerësojnë drejtë kushte ligjore për nxjerrjen e secilit vendim gjyqësor;
- Zbatojnë dispozita ligjore në rastet gjyqësore për secilin lloj të vendimit gjyqësor;
- Hartojnë në strukturë dhe përmbajtje të rregullt secilin lloj të vendimit gjyqësor.

Përmbajtja

- Llojet e vendimeve gjyqësore sipas dispozitave të LPK-së;
- Llojet e aktgjykimeve sipas dispozitave të LPK-së;
- Kushte ligjore për nxjerrjen e secilit lloj të aktgjykimeve;
- Struktura dhe përmbajtja e vendimeve gjyqësore.

Metodologjia

Gjatë këtij trajnimi do të përdoren metoda interaktive, prezantim përmes PowerPoint, raste praktike dhe punë në grupe.

Përfituesit

Gjyqtarët e Gjykatës së Apelit, Gjykatave Themelore, bashkëpunëtorët profesional dhe zyrtarët ligjor.

Kohëzgjatja

Një ditë.

2.4 Mbrojtja gjyqësore në kontestet nga marrëdhënia e punës sipas Ligjit të Punës

Viteve të fundit është rritur numri i kontesteve nga marrëdhënia e punës. Shkak për këtë është se legjislacioni në fuqi ka pasur mangësi dhe mbrojtja gjyqësore nuk ka qenë adekuate me ç' rast i është cenuar e drejta e punëtorit nga marrëdhënia e punës. Si rrjedhojë dispozitat të cilat e kanë rregulluar këtë fushë kanë qenë të shpërndara në shumë ligje dhe rregullore, të cilat janë nxjerr dhe miratuar në rrethana të ndryshme ekonomike, shoqërore dhe politike. Si rezultat i kësaj edhe gjyqtarët kanë pasur dhe kanë vështirësi në zbatimin adekuat të këtyre ligjeve, të cilat i referohen mbrojtjes së të drejtave të punëtorëve që rrjedhin nga marrëdhënia e punës, si rezultat i të cilave janë krijuar edhe praktika të ndryshme gjyqësore.

Cilat janë llojet e kontratave të punës sipas Ligjit të Punës? Cilat janë shkaqet e ndërprerjes së marrëdhënies të punës sipas Ligjit të Punës? Cila është procedura para ndërprerjes së marrëdhënies së punës nga ana e punëdhënësit? Cilat janë mjetet e punëmarrësit për të siguruar mbrojtje gjyqësore? Cilat janë afatet ligjore për sigurimin e mbrojtjes gjyqësore te kontestet e punës? Cilat janë vendimet gjyqësore të gjykatës në kontestet e punës?

Ky trajnim është dizajnuar dhe strukturuar në mënyrë që të analizojë dhe zbërthej procedurën e filluar nga punëmarrësit në rastet e shkeljeve të detyrave të punës nga ana e punëdhënësit, përfshirë këtu edhe identifikimin e kushteve paraprake të cilat duhet të plotësohen nga kërkuesi para se t'i drejtohet gjykatës me padi për të siguruar mbrojtje gjyqësore në rastet kur i drejtohet gjykatës me padi.

Objektivat

Pas përfundimit të këtij trajnimi, pjesëmarrësit do të jenë në gjendje që të:

- Dallojnë kontestet për shërbyesit civil dhe kontestet e tjera nga marrëdhënia e punës sipas ligjit të punës;
- Zbatojnë drejtë dispozitat e ligjit përkatës duke vlerësuar afatet për të kërkuar mbrojtje gjyqësore.

Përmbajtja

- Kontratat e punës dhe llojet e tyre;
- Kontestet nga marrëdhënia e punës sipas ligjit të punës;
- Procedura gjyqësore për mbrojtjen e të drejtave të punës;
- Respektimi i afateve për të kërkuar mbrojtje gjyqësore.

Metodologjia

Gjatë trajnimit do të përdoren metoda të kombinuara duke përfshirë shpjegime teorike të përcjella me shembuj nga praktika gjyqësore.

Përfituesit

Gjyqtarët e Gjykatës së Apelit, gjykatave themelore (divizioni civil), si dhe bashkëpunëtorët profesional të gjykatave.

Kohëzgjatja

Një ditë.

2.5 Shqyrtimi kryesor dhe mjetet provuese

Shqyrtimi kryesor është faza më e rëndësishme e procedurës kontestimore, sepse në këtë fazë bëhet edhe marrja e provave për të vendosur meritorisht në një çështje konkrete. LPK përcakton obligimet e palëve ndërgjyqëse që të provojnë faktet mbi të cilat i bazojnë kërkesat dhe pretendimet e veta. Në të provuarit përfshihen të gjitha faktet që janë të rëndësishme për dhënien e vendimit, ndërsa gjykata vendos se cilat prova do të merren me qëllim të vërtetimit të fakteve vendimtare.

Cilat veprime duhet të ndërmerren në shqyrtimin kryesor? Cilat janë veprimet dhe autorizimet e gjykatës në shqyrtimin kryesor? Cilat janë llojet e mjeteve provuese në procedurën kontestimore? Çka nënkupton barra e të provuarit në procedurën kontestimore? Si bëhet sigurimi i provës (paraprova)?

Ky trajnim është i dizajnuar që të analizojë dhe zbërthej procedurën e cila zhvillohet nga gjykata në shqyrtimin kryesor, marrjen e provave apo mënyrën e të provuarit sepse në praktikë ka vështirësi në procedurën e të provuarit.

Objektivat

Pas përfundimit të këtij trajnimi, pjesëmarrësit do të jenë në gjendje që të:

- Avancojnë shkathhtësitë për mbajtjen e shqyrtimit kryesor;
- Identifikojnë mjetet provuese në procedurën civile;
- Vlerësojnë faktet që duhet të provohen dhe ato që nuk duhet të provohen në procedurën civile, përfshirë këtu edhe autorizimet e gjykatës se kur mund të marr prova ex officio;
- Zbatojnë drejtë dispozitat ligjore lidhur me kohën e propozimit dhe paraqitjes së provave, si dhe barrën e të provuarit.

Përmbajtja

- Konvokimi dhe mbajtja e shqyrtimit kryesor;
- Mjetet provuese dhe marrja e provave;
- Llojet e mjeteve provuese në procedurën kontestimore;
- Barra e të provuarit në procedurën kontestimore dhe sigurimi i provës (para prova).

Metodologjia

Gjatë trajnimit do të përdoren metoda të kombinuara të shpjegimit, duke përfshirë shpjegime teorike dhe praktike, punë në grupe, të përcjella me shembuj nga praktika gjyqësore.

Përfituesit

Gjyqtarët e gjykatave themelore dhe të Gjykatës së Apelit (divizioni civil), si dhe bashkëpunëtorët profesional të Gjykatave.

Kohëzgjatja

Një ditë.

2.6 Shqyrtimi paraprak i padisë dhe seanca përgatitore

Shqyrtimi paraprak i padisë shënon fillimin e aktivitetit të gjykatës për përgatitjen e shqyrtimit përgatitor dhe kryesor. Shpesh ndodhë që në praktikë gjyqësore të mos i kushtohet rëndësi sa duhet kësaj faze të procedurës, përkatësisht të mos merren masat e duhura nga gjykata për të verifikuar se a janë plotësuar prezumimet procedurale për zhvillimin e procedurës kontestimore. Shqyrtimi paraprak i padisë është një filtër që i ndihmon gjykatës në eliminimin e të gjitha pengesave në mënyrë që të vazhdohet me faza të tjera të procedurës.

Cilat prezumime procedurale lidhen me gjykatën, palët, objektin e kontestit dhe rregullsinë e padisë? Cilat veprime duhet t'i ndërmer gjykata varësisht nga të gjeturat e shqyrtimit paraprak të padisë? Si ndikon shqyrtimi paraprak i padisë në procedimin e mëtejshëm gjyqësor? Cilat veprime duhet t'i ndërmer gjykata me rastin e konvokimit dhe mbajtjes së seancës përgatitore?

Trajnimi është dizajnuar me qëllim që t'ju përgjigjet pyetjeve dhe paqartësive të ngritura më lartë përmes analizës së të gjitha prezumimeve procedurale që duhet të vlerësohen me rastin e shqyrtimit paraprak të padisë, por edhe me rastin e konvokimit dhe mbajtjes së seancës përgatitore.

Objektivat

Pas përfundimit të këtij trajnimi, pjesëmarrësit do të jenë në gjendje që të:

- Interpretojnë dhe zbatojnë drejtë dispozitat e LPK-së, lidhur me shqyrtimin paraprak të padisë;
- Përcaktojnë veprimet për vendimet e gjykatës;
- Njohin dhe dallojnë vendimet që merren në këtë fazë të procedurës;
- Avancojnë njohuritë për konvokimin dhe mbajtjen e seancës përgatitore.

Përmbajtja

- Padia dhe përmbajtja e saj;
- Dispozita e LPK, për shqyrtimin paraprak të padisë;
- Veprimet dhe vendimet e gjykatës në shqyrtimin paraprak të padisë;
- Llojet e vendimeve në këtë fazë të procedurës;
- Konvokimi dhe mbajtja e seancës përgatitore.

Metodologjia

Gjatë këtij trajnimi do të përdoren metoda të kombinuara të shpjegimit teorike dhe praktike, të përcjella me pune ne grupe dhe shembuj nga praktika gjyqësore.

Përfituesit

Gjyqtarët e gjykatave themelore dhe bashkëpunëtorët profesional.

Kohëzgjatja

Një ditë.

2.7 Lejimi i përmbarimit dhe procedura sipas prapësimit, ankesës dhe mjeteve të jashtëzakonshme juridike në Procedurën Përmbarimore

Lejimi i përmbarimit dhe mjetet juridike në procedurën përmbarimore, në praktikën gjyqësore të gjykatave na paraqiten si mjaft komplekse, e cila për rrjedhojë mund të ndikoj në zbatimin e gabuar të gjithë procedurës përmbarimore, në çoftë se palët dhe gjykata nuk kanë kujdesin e duhur. Në këtë kontekst është mjaft me rëndësi që përmbarimi të jetë lejuar në përputhje të plotë me dispozitat e ligjit për Procedurë Përmbarimore, sepse nga kjo varet fillimi, zhvillimi dhe përfundimi i ligjshëm i procedurës përmbarimore.

Kjo temë është hartuar në mënyrë që të jep përgjigje të gjitha pyetjeve që ndërlidhen me titullin ekzekutiv, me lejimin e përmbarimit në bazë të këtij titulli ekzekutiv, si dhe me mundësinë e përdorimit të mjeteve juridike në procedurën përmbarimore, prapësimit, ankesës dhe kërkesës së prokurorit të shtetit për mbrojtje të ligjshmërisë në funksion të sigurimit të zbatimit të rregullt dhe të ligjshëm të procedurës përmbarimore në çdo rast konkret.

Si vendos përmbaruesi privat lidhur me zbatimin e përmbarimit? Kush vendos lidhur me prapësimin kundër urdhrin përmbarues? Cila është kompetenca territoriale e përmbaruesve privat dhe gjykatave?

Në adresimin e këtyre dilemave, dhe dhënien e përgjigjeve në këto dilema, do të udhëhiqemi jo vetëm nga shpjegimet teorike por edhe nga dispozitat ligjore dhe praktikat e mira të gjerë tanishme të gjykatave.

Objektivat

Pas përfundimit të këtij trajnimi, pjesëmarrësit do të jenë në gjendje që të:

- Zgjerojnë njohuritë në lidhje me titujt përmbarimor në procedurën përmbarimore;
- Vendosin drejtë lidhur me lejimin e përmbarimit;
- Njohin mjetet juridike të goditjes, në procedurën përmbarimore.

Përmbajtja

- Titujt përmbarimor dhe lejimi i përmbarimit të tyre;
- Prapësimi, ankesa dhe kërkesa për mbrojtje të ligjshmërisë në procedurën përmbarimore.

Metodologjia

Gjatë trajnimit do të përdoren metoda të kombinuara të shpjegimit, duke përfshirë shpjegime teorike dhe praktike, dhe punë në grupe, të përcjella me shembuj nga praktika gjyqësore.

Përfituesit

Gjyqtarët e gjykatës së apelit dhe gjykatave themelor edhe bashkëpunëtorët profesional.

Kohëzgjatja

Një ditë.

2.8 Mjetet juridike të rregullta dhe të jashtëzakonshme sipas ligjit për procedurën kontestimore

Me rastin e vendim marrjes nga ana e gjykatave të instancës më të ultë, jo rrallë ndodh që të bëhen gabime në aspektin formal dhe material, të cilat mund të kenë ndikim në garantimin e ligjshëm të drejtave të palëve në procedurën kontestimore. Andaj, përmes shfrytëzimit të mjeteve të rregullta dhe të jashtëzakonshme juridike, palët mund ti atakojnë këto vendime dhe të kërkojnë respektimin e kërkesave dhe mbrojtjen e të drejtave të tyre në këtë procedurë.

Cilat janë shkaqet më të shpeshta për paraqitjen e mjeteve të rregullta dhe të jashtëzakonshme? Cila është procedura e pranimit dhe e shqyrtimit të këtyre mjeteve? Cilat janë vendimet që mund ti marrin gjykatat lidhur me mjetet e rregullta dhe të jashtëzakonshme juridike?

Ky trajnim është dizajnuar dhe strukturuar në mënyrë që të analizojë dhe zbërthejë procedurën e paraqitjes së mjeteve juridike të rregullta dhe të jashtëzakonshme nga ana e palëve të autorizuara, si dhe vendosjen e gjykatave të instancave më të larta rreth këtyre mjeteve.

Objektivat

Pas përfundimit të këtij trajnimi, pjesëmarrësit do të jenë në gjendje që të:

- Analizojnë kushtet ligjore për paraqitjen dhe vendosjen sipas këtyre mjeteve juridike;
- Zbatojnë drejtë dispozitat ligjore që i referohen shqyrtimit paraprak të këtyre mjeteve juridike në gjykatën e shkallës së parë.

Përmbajtja

- Procedura e vendosjes me ankesë;
- Procedura e vendosjes sipas revizionit;
- Procedura e vendosjes sipas propozimit për përsëritje të procedurës;
- Raporti në mes revizionit dhe propozimit për përsëritje të procedurës;
- Kërkesa për mbrojtje të ligjshmërisë.

Metodologjia

Gjatë këtij trajnimi do të përdoren metoda të kombinuara të shpjegimit të përcjella me shembuj praktik dhe diskutime të përbashkëta.

Përfituesit

Gjyqtarët e nivelit të Apelit dhe nivelit themelore (divizioni civil) si dhe bashkëpunëtorët profesional të gjykatave.

Kohëzgjatja

Një ditë.

2.9 Procedura gjyqësore në rastet e shpronësimit

Siç dihet instituti juridik i shpronësimit lejon mundësinë që pronari të mund të zhvishet nga e drejta e pronësisë vetëm nën kushtet e parapara me ligj me kusht që shpronësimi të bëhet për qëllim të interesit të përgjithshëm. Meqenëse shpronësimi në praktikë paraqitet shumë shpesh, zbatimi i rregullt i dispozitave ligjore të Ligjit për shpronësim garanton të drejtën pronësore të pronarëve, prona e të cilëve shpronësohet për interes të përgjithshëm publik. Andaj, medoemos është e nevojshme që zbatuesit e këtij ligji të përfitojnë njohuri më të thella, në lidhje me këtë institut juridik, në mënyrë që këto njohuri të kontribuojnë edhe në unifikimin e praktikës gjyqësore në gjykatat e Kosovës.

Kur dhe në çfarë kushtesh mund të shpronësohet një paluajtshmëri? Cili organ e zhvillon procedurën e shpronësimit? Kush e cakton kompensimin për paluajtshmërinë e shpronësuar? Si caktohet dhe cilat janë kriteret për caktimin e kompensimit për paluajtshmërinë e shpronësuar?

Ky trajnim është dizajnuar dhe strukturuar në mënyrë që të analizojë dhe zbërthejë procedurën e shpronësimit, të identifikoj kushtet paraprake për shpronësim dhe kriteret të cilat zbatohen për shpronësim.

Objektivat

Pas përfundimit të këtij trajnimi, pjesëmarrësit do të jenë në gjendje që të:

- Vlerësojnë kushtet ligjore të cilat duhet të plotësohen për shpronësim;
- Zbatojnë drejt dispozitat e Ligjit për shpronësim;
- Identifikojnë mënyrën dhe kriteret për caktimin e kompensimit në rastet e shpronësimit.

Përmbajtja

- Kushtet ligjore për shpronësim;
- Procedura e shpronësimit në rastet kur organ shpronësues është Qeveria apo Komuna;
- Vendimi preliminar dhe përfundimtar për shpronësim, si dhe mjetet juridike;
- Mënyra dhe kriteret për caktimin e kompensimit në rastet e shpronësimit.

Metodologjia

Gjatë këtij trajnimi do të përdoren metoda të kombinuara të shpjegimit, të përcjella me shembuj praktik dhe diskutime interaktive.

Përfituesit

Gjyqtarët e gjykatës së Apelit, gjykatave themelore, si dhe përfaqësuesit e Ministrisë së Financave që merren me procedurat e kompensimit pranë organit shpronësues dhe bashkëpunëtorët profesional.

Kohëzgjatja

Një ditë.

2.10 Mjetet e përmbarimit

Ligji për Procedurën Përmbarimore rregullon procedurën përmes të cilës gjykatat dhe përmbaruesit privat përcaktojnë dhe zbatojnë përmbarimin në baze të dokumenteve përmbarimore dhe dokumenteve të besueshme, përveç nëse me ligj të veçantë nuk është parapare ndryshe. Në kuptim të këtij ligji cilësinë e organit përmbarues e ka përmbaruesi privat dhe gjykata e shkallës së parë, gjë kjo e cila nuk ka qenë e paraparë me ligjet e mëhershme të procedurës përmbarimore. Përmes këtij ligji është synuar që lëndët përmbarimore për shkak të natyrës së tyre urgjente të mund të trajtohen brenda një afati sa më të shkurtër kohor, gjë e cila drejtpërdrejt do të kishte ndikim pozitiv në mbrojtjen e të drejtave të qytetarëve për realizimin me kohë të kërkesave të tyre.

Me rëndësi të veçantë në procedurën përmbarimore paraqiten të jenë mjetet e përmbarimit, përmes të cilave bëhet realizimi i të drejtës së fituar në procedurën gjyqësore kontestimore, llojet e mjeteve të përmbarimit si dhe procedura në raport me këto mjete.

Cilat janë kompetencat dhe detyrat e organit përmbarues të caktuar sipas ligjit? Cilat janë vendimet të cilat i nxjerr organi përmbarues në shkallën e parë? Cilat janë mjetet e përmbarimit në procedurën përmbarimore?

Përmbajtja e trajnimit është e strukturuar në atë mënyrë që përmes analizimit të dispozitave ligjore të Ligjit për Procedurën Përmbarimore dhe praktikave të deritanishme gjyqësore, t'iu përgjigjemi pyetjeve dhe dilemat të lartcekura.

Objektivat

Pas përfundimit të këtij trajnimi, pjesëmarrësit do të jenë në gjendje që të:

- Përkufizojnë se cilat janë mjetet e përmbarimit në procedurën e përmbarimit;
- Kategorizojnë mjetet e përmbarimit;
- Dallojnë dhe njohin procedurat e përmbarimit sipas mjeteve të përmbarimit.

Përmbajtja

- Llojet e mjeteve përmbarimore në procedurën përmbarimore;
- Kategorizimi i mjeteve të përmbarimit;
- Procedura gjyqësore përmbarimore sipas mjeteve të përmbarimit.

Metodologjia

Gjatë këtij trajnimi do të përdoren metoda të kombinuara të shpjegimit, të shoqëruara me biseda interaktive dhe shembuj nga praktika gjyqësore.

Përfituesit

Gjyqtarët e Gjykatës së Apelit dhe gjykatave themelore (divizioni civil), bashkëpunëtorët profesional, zyrtarët ligjor dhe përmbaruesit privat.

Kohëzgjatja

Një ditë.

2. 11 Procedura gjyqësore në rastet e kompensimit të dëmit dhe kriteret e vlerësimit

Në praktikën gjyqësore numri më i madh i kontesteve për kompensimin e dëmit paraqiten nga sfera e dëmeve të shkaktuara në komunikacion dhe si rezultat i lëndimeve të shkaktuara në punë. Fokusi i trajnimit do të jetë në mënyrat e trajtimit të dëmit, kompensimin e dëmit, bazat e përgjegjësisë dhe regresimi në rastet e sigurimeve, pastaj ndërmarrja e masave të nevojshme nga ana e punëdhënësit për sigurimin e kushteve të punës ndaj punëtorëve duke përfshirë edhe kriteret e vlerësimit të dëmit në këto raste.

Si të krijohet praktikë gjyqësore në përputhje me standardet evropiane dhe ndërkombëtare në rastet e kompensimit të dëmit? Cilat janë përvojat dhe praktikat më të mira të shteteve në rajon në rastet e kompensimit të dëmit? Cilat janë kriteret e vlerësimit të cilat përdoren në këto raste?

Trajnimi është hartuar në atë formë që të adresoj dilemat dhe vështirësitë që hasen në praktikën gjyqësore aktuale, përmes diskutimeve interaktive mes pjesëmarrësve dhe prezantimit të rasteve praktike.

Objektivat

Pas përfundimit të këtij trajnimi, pjesëmarrësit do të jenë në gjendje që të:

- Njohin specifikat e rasteve të shkaktimit të dëmit ndaj subjekteve të së drejtës;
- Dallojnë procedurat për kompensimin e dëmit jashtë procedurës gjyqësore;
- Zbatojnë drejtë procedurën gjyqësore për kompensimin e dëmit;
- Njohin bazat e përgjegjësisë në rastet e shkaktimit të dëmit;
- Identifikojnë llojet e kompensimit adekuat në rastet e dëmeve të paraqitura;
- Identifikojnë dhe zbatojnë kriteret e vlerësimit të dëmit.

Përmbajtja

- Subjektet e të drejtës së në rastet e shkaktimit të dëmit;
- Sigurimi nga auto përgjegjësia dhe Sigurimi i punëtorëve në punë;
- Polisa e sigurimit TPL dhe kufijtë e mbulesës;
- Kërkesa për kompensim të dëmit;
- Shpërblimi i dëmit material dhe jomaterial nga policia e sigurimit;
- Kriteret për vlerësimin e dëmit;
- E drejta në rentë dhe Regresimi i dëmit.

Metodologjia

Ky trajnim do të aplikojë një metodologji, prezantim i rasteve konkrete nga praktika gjyqësore dhe diskutime për mënyrën e vendosjes meritorë për rastet konkrete.

Përfituesit

Gjyqtarët e Gjykatës së Apelit dhe gjykatave themelore (divizioni civil), bashkëpunëtorët profesional dhe zyrtarët ligjor.

Kohëzgjatja

Një ditë.

2. 12 Procedura gjyqësore në rastet e mbrojtës nga dhuna në familje

Dhuna në familje është ndër veprimet e dëmshme përmes të cilave shkelen të drejtat e njeriut si dhe rrezikohen vlera të mëdha të individit dhe të shoqërisë. Të drejtat e njeriut janë të drejta themelore të cilat i përkasin çdo qenie njerëzore. Dhunë në familje konsiderohet çdo shkelje e të drejtës së gruas, burrit dhe fëmijëve nga persona që janë konsiderohen pjesëtarë të familjes. Rastet e dhunës në familje bëhen edhe më të vështira dhe sfiduese për institucionet përgjegjëse në luftimin e kësaj dukurie edhe për shkak të ndikimit të mënyrës së jetës së familjeve kosovare të cilat çështjet familjare i trajtojnë si çështje të brendshme.

Cilët faktorë ndikojnë në dhunë në familje? Cilat janë pasojat e dhunës në familje? Kush mbrohet me ligj? Kush mund të kërkojë një urdhër mbrojtjeje? Çfarë informacioni duhet të përfshijë kërkesë-padia? Kush njoftohet për urdhrin e mbrojtjes?

Trajnimi është dizajnuar që përmes rasteve studimore dhe analizimit të kornizës ligjore të përgjigjet në pyetjet dhe dilemat e ngritura.

Objektivat

Pas përfundimit të këtij trajnimi, pjesëmarrësit do të jenë në gjendje që të:

- Përdorin procedurat standarde të veprimit për mbrojtje nga dhuna në familje;
- Zbatojnë në mënyrë efikase dispozitat lidhur me procedurën dhe afatet për vendosje sipas kërkesave për urdhër mbrojtje;
- Krahasojnë specifikat e dhunës në familje në procedurë civile dhe penale.

Përmbajtja

- Dhuna në familje dhe urdhri për mbrojtje;
- Procedura gjyqësore për vendosje sipas kërkesave për urdhër mbrojtje;
- Llojet e masave mbrojtëse dhe kohëzgjatja e tyre;
- Ekzekutimi dhe pasojat e mos ekzekutimit të urdhrin për mbrojtje.

Metodologjia

Ky trajnim do të aplikojë një metodologji interaktive të të mësuarit e cila përbëhet prej ushtrimeve dhe diskutimeve, prezantim i rasteve konkrete nga praktika gjyqësore dhe diskutime për mënyrën e vendosjes meritorë për rastet konkrete.

Përfituesit

Gjyqtarët e Gjykatës së Apelit dhe gjykatave themelore (divizioni civil), bashkëpunëtorët profesional, zyrtarët ligjor, policia e Kosovës, mbrojtësit e viktimave dhe Qendrat për Pune Sociale.

Kohëzgjatja

Një ditë.

Trajnimet nga lemia e drejtësisë për të mitur

3. Trajnimet nga lemia e drejtësisë për të mitur

3.1 Drejtësia penale për të mitur

3.1.1 Marrja në pyetje e të dëmtuarit në veprat penale kundër integritetit seksual

Fëmijët janë kategoria më e ndjeshme e shoqërisë për të cilët shteti me mekanizmat e tij është i obliguar të kujdeset dhe të ju ofroj mbrojtje. Fëmija viktimë e këtyre veprave penale trajtohet në mënyrë miqësore dhe të ndjeshme, që respekton dinjitetin e tij gjatë gjithë procedurave ligjore, duke marrë parasysh situatën personale dhe nevojat e afërta dhe të veçanta, moshën, gjininë, aftësitë e kufizuara, nëse ka, dhe nivelin e pjekurisë së tij. Andaj, marrja në pyetje e këtyre viktimave zbatohet me ndihmën e psikologut dhe udhëhiqet nga ana e prokurorit të shtetit.

Cila janë karakteristikat dalluese gjatë intervistimit të viktimës ndaj të cilës është cenuar integritetit seksual me vepër penale? Cilat janë metodat dhe taktikat e intervistimit të viktimave të krimit kundër integritetit seksual të fëmijëve?

Trajnimi është i dizajnuar në atë mënyrë ku do të adresoj problemet dhe dilemat të shfaqura në praktikën gjyqësore.

Objektivat

Pas përfundimit të këtij trajnimi, pjesëmarrësit do të jenë në gjendje që të:

- Analizojnë drejtë veprimet procedurale të cilat ndërmerren kur kemi të bëjmë me viktimën fëmijë;
- Interpretojnë drejt dispozitat e KDM kur kemi të bëjmë me fëmijën viktimë apo dëshmitar i veprës penale;
- Identifikojnë rastet kur mund të cenohet të drejtat e fëmijës viktimë apo dëshmitar i veprës penale kundër integritetit seksual.

Përmbajtja

- Parime të përgjithshme që duhet respektuar kur kemi të bëjmë me viktimën nga veprat kundër integritetit seksual;
- Veprimet procedurale të cilat ndërmerren kur kemi të bëjmë me viktimën fëmijë nga veprat penale kundër integritetit seksual;
- Mbështetja që duhet bërë për fëmijët viktimë sipas dispozitave të KDM.

Metodologjia

Trajnimi do të realizohet përmes diskutimeve interaktive, punës në grupe dhe studimit të rasteve nga praktika gjyqësore.

Përfituesit

Gjyqtarë dhe prokurorë nga Departamenti për të Mitur.

Kohëzgjatja

Një ditë.

3.1.2 Masat e Diversitetit

Fëmijët dallohen nga të rriturit për sa i përket zhvillimit fizik dhe psikologjik, si dhe nga nevojat emocionale dhe edukative. Në rastin e marrjes së çfarëdo vendimi që ka të bëjë me administrimin e drejtësisë për të mitur, para së gjithash duhet pasur parasysh cili është interesi më i mirë i fëmijës. Duke marrë për bazë interesin më të mirë të të miturit, Kodi i Drejtësisë për të Mitur ka paraparë masat e diversitetit që mund t'iu shqiptohen kryesve të mitur të veprave penale me qëllim të parandalimit të fillimit të procedurës përgatitore për të mitur, ekskluzivisht në rastet kur kryesit e mitur kanë kryer veprën penale për të cilën parashihet dënimi me gjobë ose dënimi me burg deri në tri vite ose për vepër penale të kryer nga pakujdesia për të cilën është paraparë dënimi deri në pesë (5) vite burgim, me përjashtim të atyre të cilat sjellin si pasojë vdekjen.

Cilat janë llojet e masave të diversitetit? Cilat kushte duhet të plotësohen për shqiptimit e masave të diversitetit? Cilat janë efektet e shqiptimit të masave të diversitetit? Sa ndikojnë këto masa në ri integrimin e të miturit?

Trajnimi ka qëllim që të ofrojë njohuritë dhe shkathtësitë adekuate në zbatimin e KDM me rastin e shqiptimit të masave të diversitetit për të mitur në frymën e standardeve ndërkombëtare për mbrojtën e të drejtave të fëmijës dhe interesin me të mirë të të miturit.

Objektivat

Pas përfundimit të këtij trajnimi, pjesëmarrësit do të jenë në gjendje që të:

- Zbatojnë drejt dispozitat e Kodit të Drejtësisë për të Mitur;
- Identifikojnë se cilat kushte ligjore duhet të plotësohen për shqiptimin e masave të diversitetit;
- Vlerësojnë drejte efektet e zbatimit të masave të diversitetit në praktikë.

Përmbajtja

- Kushtet ligjore për shqiptimin e masave të diversitetit;
- Llojet e masave të diversitetit;
- Përfitimet nga masat e diversitetit;
- Shqiptimi i këtyre masave nga gjykata apo prokurori.

Metodologjia

Trajnimi do të fokusohet në analizimin e problemeve praktike përmes diskutimeve dhe studimit të rasteve praktike.

Përfituesit

Gjyqtarë dhe prokurorë nga Departamenti për të Mitur.

Kohëzgjatja

Një ditë.

3.1.3 Masat e Edukative dhe Dënimet

Kur ndaj të miturit shqiptohet ndonjë masë apo dënim, gjykata në radhë të parë merr parasysh interesin më të mirë të të miturit. Masat edukative si dhe dënimet që mund t'iu shqiptohen kryerësve të veprave penale kanë disa kufizime ligjore, pra mund t'i shqiptohen çdo të mituri që ka mbushur moshën e përcaktuar sipas KDM. Sipas parimeve të KDM-së shqiptimi i këtyre masave do të duhej të konsiderohej si alternativë e parë, në praktikë jo çdo herë janë të aplikueshme. Si faktorë për mos zbatim shpesh konsiderohet anketa sociale jo e plotë apo jo profesionale, dhe mos vlerësimi i drejtë i përfitimeve të këtyre masave. Drejtësinë për të mitur në Kosovë e përshkojnë një numër i madh i parimeve, disa prej të cilave janë universale.

Cilat janë rrethanat ligjore dhe faktike që ndikojnë në përzgjedhjen e këtyre masave apo dënimeve? Cilat janë llojet e masave edukuese dhe dënimit të cilat mund tu shqiptohen të miturve? Cilat janë përfitimet e këtyre masave dhe dënimeve? Cili është qëllimi i masave edukuese apo dënimeve?

Çështjeve problematike të cilat shfaqen në praktikë do të jetë objektivë parësore e trajnimit.

Objektivat

Pas përfundimit të këtij trajnimi, pjesëmarrësit do të jenë në gjendje që të:

- Analizojnë drejtë kushtet për shqiptimin e masave edukative si dhe të dënimeve;
- Aplikojnë drejtë masat edukuese si dhe dënimet e parapara me KDM;
- Vlerësojnë kohëzgjatjen e masave edukuese si dhe llojin e dënimeve që shqiptohen ndaj të miturit.

Përmbajtja

- Masat edukuese dhe dënimeve të cilat mund tu shqiptohen të miturve;
- Kushtet të cilat duhet plotësuar që të miturit t'i shqiptohet masë edukuese apo dënim;
- Përcaktimi i kohëzgjatjes së masave edukuese si dhe dënimeve që shqiptohen ndaj të miturit.

Metodologjia

Trajnimi ka për qëllim që të përgjigjet në pyetjet lidhur me këtë çështje duke analizuar dhe sqaruar dispozitat ligjore përkatëse. Gjithashtu do të analizohen problemet praktike përmes diskutimeve dhe studimit të rasteve nga praktika gjyqësore.

Përfituesit

Gjyqtarë dhe prokurorë nga Departamenti për të Mitur.

Kohëzgjatja

Një ditë.

3.2 Drejtësia civile për të mitur

3.2.1 Mbrojtja e të drejtave të fëmijëve pa kujdes prindëror dhe në rastet e ndryshimit të statusit të tyre

Trajnimet nga fushën e mbrojtjes së të drejtave të fëmijëve zënë vend të rëndësishëm në programin trajnues. Në këtë program ndër të tjera do të trajtohen çështjet rreth mbrojtjes së të drejtave të fëmijëve pa kujdes prindëror, si dhe për format e mbrojtjes së veçantë të këtyre fëmijëve të cilat janë të normuara me Ligjin për Familjen (LFK), duke pasur si reference Konventën për të Drejtat e Fëmijës (KDF). Gjithashtu do të diskutohet rreth mënyrës dhe metodave të komunikimit të gjykatës me fëmijët në procedurë gjyqësore, parimit të interesit më të lartë të fëmijës, rolit të gjykatës dhe organit të kujdestarisë në procedurat që kanë të bëjnë me mbrojtjen e të drejtave të fëmijëve pa kujdes prindëror dhe në rastet e ndryshimit të statusit të tyre, si dhe legjislacionit të zbatueshëm vendor dhe atij ndërkombëtar.

Cilat janë kushtet që duhet të plotësohen për tu lejuar adoptimi i fëmijës? Cila është procedura ligjore që duhet të ndiqet nga prindi adoptues për të adoptuar një fëmijë? A mund të adoptohen fëmijët shtetas të Kosovës nga shtetasit e huaj? Cilat janë aktet ndërkombëtare që zbatohen në procedurën e themelimit të adoptimit? Cilat janë efektet e njohjes apo kundërshtimit të atësisë/amësisë në raport me fëmijën?

Ky program do të fokusohet në analizimin e legjislacionit të zbatueshëm që i referohet procedurës gjyqësore për dhënien e mbrojtjes juridike për të drejtat e fëmijëve pa përkujdesje prindërore dhe në rastet e ndryshimit të statusit të tyre.

Objektivat

Pas përfundimit të këtij trajnimi, pjesëmarrësit do të jenë në gjendje të:

- Vlerësojnë rastet lidhur me mbrojtjen e të drejtave të fëmijëve pa kujdes prindëror;
- Analizojnë dispozitat ligjore mbi adoptimin, atësinë dhe amësinë;
- Aplikojnë drejtë mënyrat dhe metodat e komunikimit të gjykatës me fëmijët në procedurën gjyqësore.
-

Përmbajtja

- Mbrojtja e të drejtave të fëmijëve pa kujdes prindëror;
- Adoptimi, Amësia dhe atësia;
- Mënyrat dhe metodat e komunikimit të gjykatës me fëmijët në procedurë gjyqësore;
- Mbrojtja e të drejtave të fëmijëve në procedurën e kundërshtimit dhe vërtetimit të atësisë apo amësisë dhe parimi i interesit më të lartë të fëmijës.

Metodologjia

Gjatë trajnimit do të përdoren metoda të kombinuara teorike dhe praktike, punë në grupe, të përcjella me shembuj nga praktika gjyqësore.

Përfituesit

Gjyqtarët e nivelit të Apelit dhe nivelit themelore (divizioni civil), bashkëpunëtorët profesional, zyrtarët e Organit të Kujdestarisë.

Kohëzgjatja

Dy ditore.

3.2.2 Mbrojtja e të drejtave të fëmijëve në rastet e shkurorëzimit dhe në rastet e dhunës në familje

Kontestet martesore–familjare janë njaft komplekse për shkak të natyrës së tyre dhe se roli i gjykatës në këto konteste nuk është vetëm shqyrtues por edhe hetues. Dhunë në familje konsiderohet çdo shkelje e të drejtës së gruas, burrit dhe fëmijëve nga persona që janë konsiderohen pjesëtarë të familjes. Rastet e dhunës në familje bëhen edhe më të vështira dhe sfiduese në rastet kur janë të përfshirë edhe fëmijët.

Cilat janë parimet për mbrojtjen e të drejtave të fëmijëve sipas legjislacionit në fuqi? Cili është legjislacioni ndërkombëtar i aplikueshëm në këto raste? Mbi çfarë kritere vendos gjykata në këto raste? Cilat janë pasojat e fëmijëve si pasojë e dhunës në familje? Kush mund të kërkojë një urdhër mbrojtjeje? Çfarë informacioni duhet të përfshijë kërkesë-padia? Kush njoftohet për urdhrin e mbrojtjes?

Trajnimi do të fokusohet në analizimin e legjislacionit vendor dhe ndërkombëtar mbi çështjet e mbrojtjes së të drejtave të fëmijëve në kontestet martesore – familjare dhe në rastet e dhunës në familje.

Objektivat

Pas përfundimit të këtij trajnimi, pjesëmarrësit do të jenë në gjendje që të:

- Zbatojnë mbrojtje efikase dhe efektive të të drejtave të fëmijëve gjatë procedurës së shkurorëzimit;
- Zbatojnë drejtë dispozitat ligjor me rastin e besimit, ruajtjes dhe kujdesit të fëmijëve;
- Aplikojnë procedurat standarde të veprimit për mbrojtje nga dhuna në familje;
- Zbatojnë drejtë procedurën dhe afatet për vendosje sipas kërkesave për urdhër mbrojtjeje;
- Krahasojnë specifikat e dhunës në familje në procedurë civile dhe penale.

Përmbajtja

- Parimet për mbrojtjen e të drejtave të fëmijëve sipas legjislacionit vendor dhe ndërkombëtar;
- Kriteret që merr për baze gjykata në rastet e besimit të fëmijëve dhe parimet për përcaktimin e alimentacionit;
- Dhuna në familje, urdhri për mbrojtje dhe procedura gjyqësore për vendosje sipas kërkesave për urdhër mbrojtjeje;
- Llojet e masave mbrojtëse dhe kohëzgjatja e tyre, ekzekutimi dhe pasojat e mos ekzekutimit të urdhrin për mbrojtje.

Metodologjia

Trajnim do të realizohet me metoda interaktive dhe prezantim i rasteve konkrete nga praktika gjyqësore.

Përfituesit

Gjyqtarët e nivelit të Apelit dhe themelor (divizioni civil), bashkëpunëtorët profesional, zyrtarët ligjor, policia e Kosovës, mbrojtësit e viktimave dhe përfaqësuesit e Qendrave Sociale.

Kohëzgjatja

Një ditë.

Trajnimet nga lemia Ekonomike

4. Trajnimet nga lëmia Ekonomike

4.1 Falimentimi

Procedura e falimentimit synon të shlyejë në mënyrë kolektive detyrimet e debitorit përmes riorganizimit të aktivitetit ose përmes likuidimit të të gjitha pasurive të debitorit dhe shpërndarjes të të ardhurave. Ky ligj rregullon procedurat e likuidimit dhe riorganizimit të të gjitha shoqërive tregtare, duke përfshirë edhe Bizneset individuale, Ortakëritë e përgjithshme dhe Ortakëritë e kufizuara, Shoqëri me Përgjegjësi të Kufizuar ose Shoqëri aksionare.

Trajtimi i kësaj teme synon të ngritë ekspertizën profesionale të gjyqtarëve në këtë fushë, të krijohet praktikë gjyqësore në përputhje me standardet ndërkombëtare dhe përvojat dhe praktikatat me të mira të shteteve në rajon dhe të zbatohen instrumentet ndërkombëtare që rregullojnë këtë sferë.

Trajnimi është dizajnuar në atë formë që të adresoj dilemat dhe vështirësitë që hasen në praktiken gjyqësore aktuale, përmes diskutimeve të pjesshme teorike, diskutimeve interaktive mes pjesëmarrësve dhe prezantimit të rasteve praktike.

Objektivat

Pas përfundimit të këtij trajnimi, pjesëmarrësit do të jenë në gjendje të:

- Vlerësojnë drejtë specifikat e hapjes së rastit të falimentimit, procedurat ligjore, afatet dhe vendimet e gjykatës;
- Njohin kërkesat e kreditorëve, mënyra e paraqitjes, afatet dhe prioriteti i kërkesave;
- Zgjerojnë njohuritë lidhur me riorganizimi, likuidimin dhe specifikat e tyre;
- Zbatojnë drejtë dispozitat ndërkufitare dhe përmbajtja e tyre.

Përmbajtja

- Procedurat e përshpejtuara (NVM dhe para-pakot);
- Fillimi, hapja e rasteve dhe Pasojat e hapjes së rastit;
- Kërkesat e kreditorëve;
- Riorganizimi dhe Likuidimi;
- Lirimi individual dhe Mbyllja e rastit;
- Dispozitat ndërkufitare.

Metodologjia

Ky trajnim do të aplikojë një metodologji interaktive, diskutime, punë në grupe si dhe shqyrtimi i rasteve nga praktika gjyqësore.

Përfituesit

Gjyqtarët nga Departamenti për Çështje Ekonomike i nivelit të Apelit dhe Themelor si dhe prokurorët dhe gjyqtarët nga lëmia penale.

Kohëzgjatja

Dy ditore.

4.2 Arbitrazhi

Arbitrazhi si metodë alternative e zgjidhjes së kontesteve konsiderohet si një nga rrugët drejt zgjidhjes më të shpejt dhe efikase të kontesteve të natyrës ekonomike si dhe si metodë që mund të shërbejë në shkarkimin e Gjykatave nga lëndët të cilat mund të zgjidhen përmes arbitrazhit. Suksesi i arbitrazhit varet drejtpërdrejt nga njohja dhe zbatueshmëria e këtyre vendimeve, duke marrë parasysh se vendimet e arbitrazhit janë titull ekzekutiv vetëm pasi të jenë njohur nga Gjykata komentente në Kosovë. Në këtë kontekst, është e domosdoshme që gjyqtarët të kenë njohuri të avancuara sa i përket procedurës së njohjes së vendimeve të arbitrazhit dhe specifikave të tjera.

Cilat janë kompetencat e gjykatës në procedurën e arbitrazhit? Cilat janë të drejtat dhe detyrimet e palëve?

Trajnim do të fokusohet në ngritjen e ekspertizës profesionale të gjyqtarëve në këtë fushë, të krijohet praktikë gjyqësore në përputhje me standardet ndërkombëtare dhe përvojat dhe praktikat me të mira të shteteve në rajon dhe të zbatohen instrumentet ndërkombëtare që rregullojnë këtë sferë.

Objektivat

Pas përfundimit të këtij trajnimi, pjesëmarrësit do të jenë në gjendje që të:

- Zgjerojnë njohurit rreth kompetencave të gjykatës në procedurën e arbitrazhit;
- Zbatojnë drejtë procedurën e marrëveshjes së arbitrazhit;
- Njohin të drejtat dhe detyrimet e palëve;
- Interpretojnë drejtë Konventën e New York për njohjen dhe zbatimin e vendimeve të huaja të arbitrazhit.

Përmbajtja

- Inicimi i procedurës së arbitrazhit dhe kompetencat e gjykatës;
- Kontestet që mund të jenë objekt i arbitrazhit;
- Klauzola e marrëveshjes së arbitrazhit;
- Procedura e arbitrazhit, të drejtat dhe detyrimet e palëve në procedurë;
- Ligji Kosovar për njohjen e vendimeve të arbitrazhit;
- Inicimi i procedurës së njohjes;
- Praktikrat e njohjes së vendimeve të arbitrazhit;
- Procedurat e parapara në Konventën e New York për zbatimin e vendimeve të huaja të arbitrazhit;
- Njohja dhe zbatimi i vendimeve të huaja të arbitrazhit në Kosovë;
- Mjetet juridike të aplikueshme.

Metodologjia

Metodologjia e trajnimit përfshinë prezantime të cilat orientohen dhe përdorin si shembuj raste konkrete dhe hipotetike. Kjo metodologji bazohet në ushtrime, diskutime, simulime, dhe aktivitete të përpiluara për aplikimin e koncepteve të strukturave afariste në situata praktike.

Përfituesit

Gjyqtarët Departamenti për Çështje Ekonomike i Gjykatës Themelore dhe Gjykatës së Apelit, Bashkëpunëtorët Profesional, Arbitrat.

Kohëzgjatja

Dy ditorë.

4.3 Kontestet tregtare – mos përmbushja e kontratave

Në ekonominë e tregut bizneset e zhvilluara të cilat merren me veprimtari specifike, përdorin kontrata që janë specifike për afarizmin e tyre, e të cilat dallojnë si për nga struktura ashtu edhe nga të drejtat dhe detyrimet që krijojnë për palët. Këto kontrata kanë specifika të veçanta dhe kërkojnë njohuri të veçantë me rastin e zbatimit dhe interpretimit të dispozitave kontraktuese andaj kërkojnë njohuri të posaçme, jo vetëm juridike por edhe nga fushat që mbulojnë këto kontrata. Prandaj, për shkak të kompleksitetit shpesh këto kontrata nuk arrijnë të zbatohen në tërësi dhe lindin konteste ndërmjet palëve kontraktuese, zgjidhje e të cilave është mjaft komplekse.

Cilat janë specifikat e kontratave në ekonomi? Cilat janë pengesat në përmbushjen e detyrimeve kontraktuale? Cilat janë shkaqet e pavlefshmërisë së kontratës? Cilat janë pasojat e moszbatimit të kontratës?

Trajnimi do të synon në ngritjen e ekspertizës profesionale të gjyqtarëve në këtë fushë, të krijohet praktikë gjyqësore në përputhje me standardet ndërkombëtare dhe përvojat dhe praktikat me të mira të shteteve në rajon dhe të zbatohen instrumentet ndërkombëtare që rregullojnë këtë sferë.

Objektivat

Pas përfundimit të këtij trajnimi, pjesëmarrësit do të jenë në gjendje që të:

- Njohin specifikat e kontratave në ekonomi;
- Avancojnë njohurit lidhur me pengesat në përmbushjen e detyrimeve kontraktuale;
- Zgjerojnë njohurit rreth shkaqet e pavlefshmërisë së kontratës dhe pasojave e mos zbatimit të kontratës.

Përmbajtja

- Specifikat e kontratave në ekonomi;
- Pengesat në përmbushjen e detyrimeve kontraktuale;
- Rrëzueshmëria e kontratës dhe nuliteti i saj;
- Mospërmbushja e detyrimit – vonesa;
- Pasojat juridike të vonesave në përmbushjen e detyrimit dhe shkëputja e kontratës;
- Procedurat ligjore në mbrojtjen e të drejtave të palëve afariste, në kontestet që rrjedhin nga mos përmbushja e këtyre kontratave;
- Mënyrat dhe kriteret e vlerësimit të elementeve specifike në rastet të pretendimeve për mos përmbushje apo kontestimin e vlefshmërisë së këtyre kontratave.

Metodologjia

Në këtë trajnim do të aplikohet metodologji interaktive, prezantim i rasteve hipotetike dhe rasteve konkrete nga praktika gjyqësore.

Përfituesit

Gjyqtarët nga Departamenti për Çështje Ekonomike niveli i Apelit dhe themelore.

Kohëzgjatja

Dy ditorë.

Trajnimet për Ndërmjetësimin
(lemia penale, civile dhe ekonomike)

5. Trajnimet për Ndërmjetësimin

5.1 Ndërmjetësimi si metodë alternative e zgjidhjes së kontesteve

Ndërmjetësimi si metodë alternative e zgjidhjes së kontesteve është rregulluar me Ligji nr. 06/L-009 për Ndërmjetësimin, i cili është ligj relativisht i ri dhe ka sjell disa risi në praktikat e ndërmjetësimit në Kosovë, sidomos sa i përket ndërmjetësimit të detyrueshëm. Me përfshirjen e ndërmjetësimit të detyrueshëm në kornizën ligjore, është rritur edhe përgjegjësia e Gjykatave sa i përket referimit të rasteve të tilla. Zhvillimi i ndërmjetësimit si metodë alternative e zgjidhjes së kontesteve do të ndihmonte përveç tjerash edhe në zbutjen e ngarkesës së punëve nëpër gjykatat.

Përmes këtij trajnimi synohet që përfituesit të mund të avancojnë njohuritë sa i përket procedurës së ndërmjetësimit në përgjithësi dhe ndërmjetësimit të detyrueshëm në veçanti.

Objektivat

Pas përfundimit të këtij trajnimi, pjesëmarrësit do të jenë në gjendje që të:

- Avancojnë njohuritë në zhvillimin e procedurës së ndërmjetësimit, specifikat, karakteristikat tjera, me theks të veçantë ndërmjetësimin e detyrueshëm;
- Zbatojnë drejtë procedurën e arritjes së marrëveshjes së ndërmjetësimit dhe efektet juridike të saj;
- Njohin të drejtat dhe detyrimet e palëve në procedurën e ndërmjetësimit.

Përmbajtja

- Parimet e ndërmjetësimit;
- Inicimi i procedurës së ndërmjetësimit;
- Ndërmjetësimi i detyrueshëm, procedura dhe obligimet e gjyqtarëve;
- Zhvillimi i procedurës së ndërmjetësimit;
- Marrëveshja e ndërmjetësimit dhe efektet e saj;
- Të drejtat dhe detyrimet e palëve në procedurën e ndërmjetësimit.

Metodologjia

Metodologjia e trajnimit përfshinë prezantime, shembuj dhe raste konkrete dhe hipotetike, diskutime interaktive dhe simulime

Përfituesit

Gjyqtarët nga Gjykatat Themelore, Departamenti për Çështje Ekonomike i Gjykatës Themelore dhe Departamenti Administrativ, Prokurorë, Bashkëpunëtorët Profesional, Ndërmjetësuesit.

Kohëzgjatja

Një ditor (regjionale).

Trajnimet nga lemia Administrative

6. Trajnimet nga lemia Administrative

6.1 Zbatimi i Ligjit për Zyrtarët Publik

Ndër qëllimet kryesore të këtij trajnimi është sqarimi i dispozitave ligjore lidhur me pozitën e zyrtarëve publik, ngase ky ligj përmban bazën ligjore për punësim të zyrtarëve publikë në institucionet e Republikës së Kosovës, të bazuar në merita, integritet moral, paanësi dhe qëndrueshmëri. Me këtë ligj bëhet edhe klasifikimi i vendeve të punës në administratën publike që nënkupton çdo kategori funksionale të zyrtarëve publik, duke përfshirë gradat e punës, të cilat përcaktohen në bazë të përgjegjësisë.

Si bëhet klasifikimi i zyrtarëve publik? Cilat janë të drejtat e zyrtarëve publik sipas këtij ligji? Cilat janë sfidat që do të paraqiten gjatë zbatimit të këtij ligji?

Aktualisht pas hyrjes në fuqi të këtij ligji janë dhe do të paraqiten dilema dhe vështirësi në zbatimin e dispozitave ligjore lidhur me pozitën e zyrtarëve publik, mënyrën e punësimit të tyre, lidhur me të drejtat dhe detyrimet të cilat i përcakton Ligji për zyrtarët publikë, siç është e drejta për trajtim të barabartë, e drejta për pagë, e drejta në vendin e punës dhe ruajtjen e pozitës ekuivalente.

Objektivat

Pas përfundimit të këtij trajnimi, pjesëmarrësit do të jenë në gjendje që të:

- Zbërthejnë procedurat para organit administrativ me rastin e nxjerrjes së akt-emërimit për zyrtarët publik;
- Bëjnë dallimet në mes të kategorive të ndryshme të zyrtarëve publik;
- Njohin të drejtat e zyrtarëve publik;
- Zbatojnë drejtë dispozitat e Ligjit për zyrtarët publik.

Përmbajtja

- Procedurat para organit administrativ me rastin e punësimit për zyrtarët publik;
- Klasifikimi i zyrtarëve dhe të drejtat e zyrtarëve publik;
- Masat disiplinore dhe menaxhimi i kontesteve.

Metodologjia

Dilemat dhe çështjet e ngritura gjatë trajnimit do të adresohen përmes shpjegimit të pjesshëm teorik, rasteve dhe shembuj konkret nga praktika gjyqësore.

Përfituesit

Gjyqtarët e nivelit të Apelit dhe nivelit themelore (Departamentit për Çështje Administrative) anëtarët e Këshillit të Pavarur Mbikëqyrës të Kosovës, si dhe zyrtarët e organeve administrative të nivelit komunal dhe qendrorë.

Kohëzgjatja Një ditë.

6.2 Fillimi dhe zhvillimi i konflikteve administrative

Në kuadër të këtij trajnimi që për fokus ka procedurën e konfliktit administrativ do të trajtohen edhe temat që lidhen me mbrojtjen gjyqësore dhe adresimin e ligjshmërisë së vendimeve të organeve të administratës publike në Departamentin për Çështje Administrative të Gjykatës Themelore të Prishtinës dhe rrjedhimisht Departamentin për Çështje Administrative të Gjykatës së Apelit.

Në procedimin e këtyre rasteve në gjykata po paraqiten dilema të ndryshme profesionale, procedurale dhe materiale përkitazi me vendosjen e këtyre lëndëve. Me këtë trajnim synohet ofrimi i zgjidhjeve praktike të bazuara në ligj të cilat do të lehtësonin punën e kësaj gjykate dhe në instancë të fundit do të ndikonin në reduktimin e përgjithshëm të numrit të lëndëve në gjykata.

Cila është procedura e inicimit të konfliktit administrativ dhe si zhvillohet ajo në gjykatën kompetente ndaj vendimeve të organeve të administratës publike dhe organeve të qeverisjes në Kosovë? Cilat janë lëndët me problematikën më të theksuar? Cilat lloje të lëndëve paraqiten më shpesh pranë Departamentit për Çështje Administrative të Gjykatës Themelore të Prishtinës.

Objektivat

Pas përfundimit të trajnimit, pjesëmarrësit do të jenë në gjendje që të:

- Interpretojnë drejtë dispozitat ligjore për procedurën e konfliktit administrativ;
- Kuptojnë rolin dhe rëndësin e nxjerrjes së provave gjatë shqyrtimit kryesor;
- Zbatojnë drejtë dispozitat për procedurën e konfliktit administrativ.

Përmbajtja

- Rëndësia e dispozitave ligjore për procedurën e konflikteve administrative;
- Procedura ligjore, roli dhe rëndësia e nxjerrjes së provave gjatë shqyrtimit kryesor;
- Permbajtja e vendimeve.

Metodologjia

Dilemat dhe çështjet e ngritura gjatë trajnimit do të adresohen përmes diskutimit interaktiv, përdorimit të raste praktike si dhe puna në grupe.

Përfituesit

Gjyqtarët e Gjykatës Supreme të Kosovës, gjyqtarët e nivelit të Apelit dhe nivelit themelor (Departamentit për Çështje Administrative).

Kohëzgjatja

Një ditë.

6.3 Ligji për Procedurën e Përgjithshme Administrative – Udhëzuesi praktik

Udhëzuesi ka për qëllim që të lehtësoj zbatimin e LPPA-së nga ana e organeve të administratës publike, gjyqtarëve, personave fizik dhe juridik. Në këtë drejtim trajnim do të fokusohet në procedurën administrative konkretisht në temat që lidhen me kohën e hyrjes në fuqi të aktit administrativ, zbatimin e aktit administrativ individual dhe kolektiv, si dhe revokimin dhe shfuqizimin e aktit administrativ.

Cili është roli dhe rëndësia e LPPA-së në organet administrative? Si do të ndikoj zbatimi i Udhëzuesit për procedurën administrative?

Një ashtu me këtë trajnim synohet ofrimi i zgjidhjeve praktike të bazuara në ligj të cilat do të lehtësonin punën e gjykatës dhe organeve administrative dhe në instancë të fundit do të ndikonin në reduktimin e përgjithshëm të numrit të lëndëve në këtë lëmi.

Objektivat

Pas përfundimit të trajnimit, pjesëmarrësit do të jenë në gjendje që të:

- Interpretojnë drejtë dispozitat ligjore për procedurën administrative;
- Kuptojnë rolin dhe rëndësin e aktit administrativ dhe kohën e hyrjes në fuqi të tij;
- Zbatojnë drejtë dispozitat e LPPA-së;
- Interpretojnë Udhëzuesin për procedurën administrative.

Përmbajtja

- Roli dhe rëndësia e LPPAsë në organet administrative;
- Kuptimi dhe rëndësia e aktit administrativ si dhe koha e hyrjes në fuqi të tij;
- Zbatimi i drejtë i dispozitave të LPPA-së;
- Interpretimi i Udhëzuesit për procedurën administrative.

Metodologjia

Dilemat dhe çështjet e ngritura gjatë trajnimit do të adresohen përmes shpjegimit të pjesshëm teorik, duke u bazuar në raste dhe shembuj konkret ushtrimeve, diskutimeve dhe shembujve praktik.

Përfituesit

Gjyqtarët e nivelit të Apelit dhe nivelit themelor (Departamentit për Çështje Administrative), si dhe zyrtarët e administratës publike të nivelit komunal dhe qendrorë.

Kohëzgjatja

Një ditë.

6.4 E Drejta e Azilit dhe legjislacioni në fuqi

Duke marrë parasysh se viti 2018-19, ka qenë vit i konflikteve të armatosura, dhunës dhe shkeljeve të të drejtave të njeriut në Lindje të afërt dhe Afrikë dhe si rrjedhojë e kësaj ka pas vërshime të azilkërkuesve në Evropë, duke përfshirë edhe Republikën e Kosovës si vendkalim i këtyre refugjatëve dhe azilkërkuesve. Si rezultat i kësaj shtrohet si i domosdoshëm trajnimi i zyrtarëve të organeve administrative të MPB-së dhe gjyqtarëve në lëmin e të drejtave të refugjatëve dhe azilkërkuesve, me qëllim që organet vendimmarrëse të jenë në nivelin e duhur profesional për tu përball me sfidat e mundshme të zbatimit të ligjit në këtë lëmi.

Cilat janë dispozitat e LKA-së për inicimin e konfliktit administrativ në rastet e azilit? Sa zërthehen në praktik dispozitat vendore dhe ndërkombëtare në këtë fushë?

Trajtimi i kësaj teme ka për qëllim avancimin e njohurive të gjyqtarëve dhe zyrtarët kompetente të MPB-së të cilët janë vendimmarrës në Kosovë.

Objektivat

Pas përfundimit të këtij trajnimi, pjesëmarrësit do të jenë në gjendje të:

- Analizojnë të drejtën e azilit konform legjislacionit në fuqi;
- Krahasojnë Ligjin për Azil të Kosovës me Konventën Ndërkombëtare për Refugjatë;
- Interpretojnë drejtë dispozitat mbi inicimin e konfliktit administrativ në rastet e azilit
- Vendosin në rastet e qëndrimit të përkohshëm të të huajve.

Përmbajtja

- E Drejta e azilit dhe legjislacioni në fuqi;
- Raporti i Ligjit për Azil të Kosovës me Konventën Ndërkombëtare për Refugjatë;
- Dispozitat e LKA-së për inicimin e konfliktit administrativ në rastet e azilit dhe vendosja e rasteve të qëndrimit të përkohshëm të të huajve.

Metodologjia

Dilemat dhe çështjet e ngritura gjatë trajnimit do të adresohen përmes shpjegimit të pjesshëm teorik, shembujve konkret dhe rasteve nga praktika gjyqësore.

Përfituesit

Gjyqtarët e nivelit të Apelit dhe nivelit themelor (Departamentit për Çështje Administrative), si dhe zyrtarët e Departamentit për Shtetësi, Azil dhe Migrim - MPB.

Kohëzgjatja

Një ditor.

Trajnimet nga lemia e Kundërvajtjes

7. Trajnimet nga lemia e Kundërvajtjes

7.1 Personat Juridik ne procedurën e kundërvajtjes

Personi përgjegjës i personit juridik mund të shpallet përgjegjës dhe mund ti shqiptohet sanksioni edhe në rastet kur ai nuk mbanë përgjegjësi për kundërvajtjen konkrete. Në praktikën gjyqësore shpesh identifikohet me subjektin afarist si biznes individual dhe Gjykatat e shkallës së parë, në disa raste nuk e zhvillojnë në mënyrë të drejtë procedurën kundërvajtëse kur si palë në procedurë paraqiten bizneset afariste si persona juridik.

Ku qëndron dallimi në mes të subjektit afarist si person juridik dhe subjektit afarist si biznes individual? Në cilat raste nuk mbanë përgjegjësi për kundërvajtje personi përgjegjës i personit juridik? Si zhvillohet procedura e kundërvajtjes ndaj subjektit afarist si biznes individual, dhe si zhvillohet procedura ndaj subjektit afarist si person juridik?

Programi synon përmes elaborimit të legjislacionit të zbatueshëm që ka të bëjë me statusin juridik të subjekteve afariste në procedurën gjyqësore dhe shembujve praktik përkitazi me ndjekjen dhe gjykimin e kundërvajtjeve të personit juridik dhe bizneseve individuale dhe diskutimeve interaktive të unifikoj praktikën gjyqësore në këtë fushë.

Objektivat

Pas përfundimit të këtij trajnimi, pjesëmarrësit do të jenë në gjendje që të:

- Përkufizojnë qartë dhe drejtë subjektet afariste si persona juridik dhe personin përgjegjës të personit juridik;
- Zhvillojnë drejtë dhe në mënyrë ligjore procedurën për kundërvajtje ndaj personave juridik dhe personave përgjegjës në personin juridik;
- Zbatojnë dispozitat ligjore në përcaktimin e përgjegjësisë së personit juridik, personit përgjegjës në personin juridik, dhe personit fizik.

Përmbajtja

- Mënyra e zhvillimit të procedurës për kundërvajtje ndaj subjektit afarist që e ka cilësinë e personit juridik dhe ndaj personit përgjegjës të personit juridik;
- Përgjegjësia e personit juridik dhe përgjegjësia e personit përgjegjës të personit juridikë;
- Subjektet afariste si biznese individuale dhe zhvillimi i procedurës ligjore ndaj tyre;
- Përgjegjësia e personit fizik.

Metodologjia e trajnimit

Paraqitja e materialit përmes PowerPoint, biseda interaktive, shembuj nga praktika gjyqësore dhe raste hipotetike.

Përfituesit

Gjyqtarët e Gjykatave themelore të divizioneve për kundërvajtje.

Kohëzgjatja

Një ditë.

7.2 Procedura kundërvajtëse sipas kërkesave të inspektorateve

Në praktikën gjyqësore vërehen paqartësi në kërkesat për fillimin dhe zhvillimin e procedurës kundërvajtëse të përpiluara nga ana e Inspektorateve të lēmive të ndryshme, dhe si pasojë edhe procedura kundërvajtëse në Gjykatat e shkallës së parë, zhvillohet në kundërshtim me dispozitat ligjore. Ndodh shumë shpesh që personat, për të cilët dyshohet që kanë kryer veprën kundërvajtje, ngarkohen me dispozita të disa ligjeve të ndryshme, pa e përcaktuar se me cilin ligj – me cilat dispozita konkrete sanksionohet veprimi-mosveprimi konkret kundërvajtës. Në këtë drejtim Gjykatat e shkallës së parë, në shumicën e rasteve, nuk i aplikojnë drejt dispozitat ligjore përkatëse.

Si duhet të jetë e përpiluar Kërkesa për fillimin dhe zhvillimin e procedurës kundërvajtëse dhe cili ligj duhet aplikuar në rastin konkret? Cili duhet të jetë veprimi i gjyqtarit pas marrjes së Kërkesës së paraqitur nga ana e Inspektoratit përkatës?, sidomos në rastet kur veprimi-mosveprimi kundërvajtës nuk është adekuat me ligjin-ligjet me të cilët sanksionohet kundërvajtja në fjalë.

Programi synon që përmes elaborimit të legjislationit të zbatueshëm, të qartësohen veprimet të cilat duhet ndërmarrë gjyqtari për ti eliminuar këto veprime kundërrthënëse që kanë të bëjnë me aplikimin e drejtë të ligjeve të ndryshme në lëminë e Inspeksioneve, si nga ana e ushtruesëve të kërkesave – ashtu edhe nga ana e gjyqtarëve në Gjykatat Themelore.

Objektivat

Pas përfundimit të këtij trajnimi, pjesëmarrësit do të jenë në gjendje të:

- Përpilojnë qartë dhe drejtë kërkesën për fillimin e procedurës kundërvajtëse, me përshkrim faktik dhe kualifikim juridik adekuat;
- Zhvillojnë drejtë dhe në mënyrë ligjore procedurën për kundërvajtje dhe të aplikojnë drejt dispozitat adekuate ligjore;
- Përcaktojnë drejt kompetencën reale mes Gjykatës dhe Organit Kundërvajtës të inspeksionit përkatës, në vështrim të nenit 56 të Ligjit për Kundërvajtje.

Përmbajtja

- Përmbajtja e Kërkesës për fillimin e procedurës, e ushtruar nga ana e Inspektoratit;
- Vendimi për fillimin e procedurës.

Metodologjia

Paraqitja e materialit përmes PowerPoint, biseda interaktive, shembuj nga praktika gjyqësore, rast hipotetik, pyetje përgjigje përmes të cilave do të ndikohet në unifikimin e praktikës gjyqësore dhe eliminimin e shkeljeve në këtë fushë.

Përfituesit

Gjyqtarët e Gjykatave themelore të divizioneve për kundërvajtje dhe Inspektorët e drejtorisë së inspeksioneve në nivel qendrorë dhe lokal.

Kohëzgjatja

Një ditë.

7.3 Ligji për Pyjet e Kosovës, Mbrojtjen e Natyrës dhe Mbrojtjen e Ambientit

Duke pas parasysh që jemi dëshmitarë të degradimit të ambientit, dëmtimit të pamëshirshëm të pyjeve, të parqeve kombëtare dhe natyrës në përgjithësi, e që krejt kjo reflektohet detyrimisht në shëndetin e njeriut dhe në kualitetin e jetës në përgjithësi, është e nevojshme që të trajtohet kjo temë, me theks të veçantë në rëndësinë dhe prioritetin që duhet kushtuar kësaj lëmie nga divizionet për kundërvajtje.

Përmes këtij trajnimi do të adresohen pyetjet dhe dilemat si: Cilat janë parimet bazë të këtij ligji? Cili është organi që inicon procedurën kundërvajtëse? Si zhvillohet procedura kundërvajtëse? Cilat janë sanksionet kundërvajtëse?

Këto dhe heshtjet tjera do të adresohen përmes zbrërthimit të dispozitave ligjore të Ligjit për Pyjet e Kosovës, përmes shembujve praktik, me q rast do të ofrohen alternativa dhe zgjidhje meritore të rasteve të kësaj natyre.

Objektivat

Pas përfundimit të këtij trajnimi, pjesëmarrësit do të jenë në gjendje që të:

- Zbatojnë drejtë dispozitat e Ligjit për Pyjet e Kosovës;
- Përkufizojnë qartë dhe drejtë kompetencat për kundërvajtjet dhe sanksionet kundërvajtëse të Ligjit për Mbrojtjen e Natyrës, dhe të Ligjit për Mbrojtjen e Ambientit në raport me Gjykatat – Organit Kundërvajtës;
- Nxjerrin aktgjykime të drejta dhe të bazuara në ligj.

Përmbajtja

- Zbatimi i Ligjit për Pyjet e Kosovës, Ligjit për Mbrojtjen e Natyrës dhe Ligjit për Mbrojtjen e Ambientit në procedurën kundërvajtëse;
- Ndërlidhja e Ligjit për Pyjet e Kosovës me Ligjin për Mbrojtjen e Natyrës dhe Ligjit për Mbrojtjen e Ambientit në procedurën kundërvajtëse/ dilemat dhe paqartësitë.

Metodologjia

Paraqitja e materialit përmes PowerPoint, biseda interaktive, shembuj nga praktika gjyqësore, rast hipotetik, pyetje përgjigje përmes të cilave do të ndikohet në unifikimin e praktikës gjyqësore dhe eliminimin e shkeljeve në këtë fushë.

Përfituesit

Gjyqtarët e Gjykatave themelore të divizioneve për kundërvajtje.

Kohëzgjatja

Një ditë.

Trajnimet nga lemia e së Drejtës Kushtetuese

8. Trajnimet nga lemia e së Drejtës Kushtetuese

8.1 Vendimet e Gjykatës Kushtetuese të Kosovës, efektet juridike dhe mënyra e përmbartimit të tyre

Është e pranuar se roli i Gjykatës Kushtetuese qëndron në fuqinë e vendimeve të saja. Mirëpo realizimi dhe përmbartimi praktik i vendimeve gjyqësore kushtetuese është një çështje me rëndësi të veçantë që kërkon trajtim të gjithanshëm. Në praktikën e Gjykatës Kushtetuese dallohen disa lloj vendimesh. Po kështu, edhe proceset që kryhen nëpërmjet vendimeve mund të kenë natyra të ndryshme.

Përmes këtij trajnimi synohet në zhvillimin e kapaciteteve profesionale të gjyqtarëve lidhur me rolin e vendimeve të Gjykatës Kushtetuese të Kosovës, natyrën juridike, efektin si dhe mënyrën e përmbartimit të tyre.

Objektivat

Pas përfundimit të këtij trajnimi, pjesëmarrësit do të jenë në gjendje që të:

- Njohin rolin e vendimeve të Gjykatës Kushtetuese dhe të zbërthejnë efektet juridike të cilat prodhojnë vendimet e Gjykatës Kushtetuese;
- Interpretojnë drejtë natyrën juridike dhe detyrueshmërinë e vendimeve të Gjykatës Kushtetuese, për gjyqësorin dhe të gjithë personat dhe institucionet e Republikës së Kosovës;
- Bëjnë dallimin e llojeve të vendimeve të Gjykatës Kushtetuese;
- Zbatojnë drejtë vendimet e Gjykatës Kushtetuese në pajtim me Kushtetutën e Republikës së Kosovës dhe Ligjin për Gjykatën Kushtetuese.

Përmbajtja

- Gjykata Kushtetuese e Kosovës dhe rëndësia e vendimeve të saj;
- Vendimet e Gjykatës Kushtetuese dhe efektet e tyre;
- Vendime e Gjykatës Kushtetuese dhe llojet e tyre;
- Mënyrat e përmbartimit të vendimeve të Gjykatës Kushtetuese.

Metodologjia

Gjatë këtij trajnimi do të përdoren diskutime interaktive, pune në grupe të cilët do të mbrojnë dhe argumentojnë qëndrime të ndryshme dhe analizë të rasteve gjyqësore nga Gjykata Kushtetuese e Kosovës. Gjithashtu në këtë trajnim synohet realizimi i një pjesëmarrjeje aktive të pjesëmarrësve, në mënyrë që edhe ata të kontribuojnë në realizimin e objektivave të trajnimit.

Përfituesit

Gjyqtarët nga të gjitha nivelet e Republikës së Kosovës.

Kohëzgjatja

Një ditë.

Trajnimet për Dhomën e Posaçme të Gjykatës Supreme

9. Trajnimet për Dhomën e Posaçme të Gjykatës Supreme

9.1 Risit në Ligjin e Dhomës së Posaçme të Gjykatës Supreme

Ligji për Dhomën e Posaçme të Gjykatës Supreme, ka risi të reja duke filluar nga: përbërja dhe organizimi, pastaj juridiksioni i gjykatës, i cili tani ka një kompetencë më të gjerë ekskluzive se i përket trajtimit të rasteve të ngritura nga Agjencia kundër personave të tretë. Presidiumi si organ që kishte autoritet mjaft të gjerë në DHPGJS, tani me këtë ligj siç vërehet është zëvendësuar me kolegjin e Gjyqtarëve të Gjykatës Supreme, ku bëjnë pjesë edhe gjyqtarët e DHPGJS.

Cilat janë risit e nenit 5 të ligjit të DHP? A parashihen afatet kohore për parashtrimin e kërkesave kundër vendimeve apo veprimeve të Agjencisë? A parasheh ligji rritje të numrit të gjyqtarëve në DHP? Si zhvillohen procedurat gjyqësore në shkallë të parë dhe të dytë. A ka shkurtime të afateve dhe të procedurave gjyqësore? Në çfarë përbërje gjykojnë gjyqtarët në shkallë të parë dhe të dytë?

Trajnimi do të fokusohet në diskutimet dhe çështjet e ngritura nga pjesëmarrësit rreth juridiksionit Gjykatës dhe risive të reja që përmban ligji për DHPGJS.

Objektivat

Pas përfundimit të këtij trajnimi, pjesëmarrësit do të jenë në gjendje që të:

- Njohin risit e Ligjit e Dhomës së Posaçme;
- Identifikojnë se në çfarë mase është zgjeruar juridiksioni ekskluziv i Dhomës së Posaçme;
- Zbatojnë drejtë normat juridike lidhur me çështjet e ngritura para gjykatës;
- Vlerësojnë drejtë se cilat janë risit lidhur me afatet ligjore për kundërshtimin e vendimeve apo veprimeve të AKP.

Përmbajtja

- Juridiksioni i Dhomës së Posaçme të Gjykatës Supreme;
- Parashtruesit dhe palët kundërshtare në Dhomën e Posaçme;
- Përbërja dhe organizimi i gjykatës me ligjin e ri të DHPGJS.

Metodologjia

Diskutime interaktive me pjesëmarrësit, raste praktike dhe shtjellimi i tyre, prezantimi me PowerPoint.

Përfituesit

Gjyqtarët nga Dhoma e Posaçme, gjyqtarët e Gjykatave themelor (divizioni civil), bashkëpunëtorët profesional dhe zyrtarët ligjor.

Kohëzgjatja

Një ditë.

9.2 Mjetet e rrëzimit të vendimeve pranë Dhomës së Posaçme të Gjykatës Supreme

Në parim me ankesë si mjet i goditjes mund të kundërshtohen të gjitha vendimet apo veprimeve të Agjencisë Kosovare të Privatizimit, me të cilën refuzohen kërkesat pronësore, kreditore kundër ndërmarrjeve që janë futur në procedurë të likuidimit. Procedura sipas ankesës/kërkesës apo kundërshtimit të vendimeve apo veprimeve të AKP-së para gjykatës zhvillohet në dy shkallë: në shkallën e parë gjykojnë gjyqtarët individual dhe kolegji i Specializuar, varësisht prej lëndëve, në të dytin kolegji i Apelit.

Cilat janë procedura gjyqësor për rrëzimin e vendimeve të Agjencisë? Kujt i drejtohet ankesa? Cilat janë shkaqet për ushtrimin e ankesës? Çka duhet të përmbaj ankesa/kërkesa? Cilët janë kufijtë e shqyrtimit të ankesës apo kundërshtimit? A duhen konsumuar mjetet juridike në procedurë tek AKP, para se ato të i drejtohen Gjykatës?

Trajnimi do të fokusohet në diskutime, raste praktike dhe çështjet e ngritura nga pjesëmarrësit rreth dilemave që kanë hasur ata apo mund të hasin në të ardhmen.

Objektivat

Pas përfundimit të këtij trajnimi, pjesëmarrësit do të jenë në gjendje të:

- Njohin mjetet për rrëzimin e vendimeve apo veprimeve të AKP-së;
- Zbatojnë drejtë dispozitat ligjore lidhur me kufijtë e ekzaminimit të ankesës apo kundërshtimit;
- Identifikojnë se cilat janë afatet ligjore për paraqitjen e ankesës apo kundërshtimit;
- Vlerësojnë se çka duhet të përmbaj një ankesë apo kundërshtim.

Përmbajtja

- Procedura gjyqësore për rrëzimin e vendimeve të Agjencisë, që dalin nga procesi i privatizimit dhe likuidimit;
- Kërkesa apo ankesa si mjet për rrëzimin e vendimeve pranë Dhomës së Posaçme;
- Kufijtë e shqyrtimit të ankesës dhe kundërshtimit;
- Afatet për paraqitjen e kërkesës apo ankesës.

Metodologjia

Diskusione interaktive me pjesëmarrësit, raste praktike dhe shtjellimi i tyre, prezantimi me PowerPoint.

Përfituesit

Gjyqtarët nga Dhoma e Posaçme, gjyqtarët e Gjykatave themelor (divizioni civil), bashkëpunëtorët profesional dhe zyrtarët ligjor.

Kohëzgjatja

Një ditë.

Trajnimet për KEDNJ

10. Trajnimet për KEDNJ

10.1 E drejta për liri dhe siguri – neni 5 i KEDNJ

Qëllimi i organizimit të këtij trajnimi është avancimi dhe thellimi i njohurive mbi Konventën Evropiane për të drejtët e njeriut, konkretisht për të drejtën në liri dhe siguri konform KEDNJ, nocionet dhe mënyrën e interpretimit që bën Gjykata Evropiane për të Drejtat e Njeriut (GJEDNJ) në Strasburg, si dhe zbatimi i drejtë i dispozitave lidhur me të drejtën për liri dhe siguri. Gjithashtu në këtë sesion do të trajtohen standardet të cilat mbrojnë lirinë fizike dhe veçmas lirinë nga arrestimi dhe ndalimi arbitrar. Krejt kjo do të shoqërohet me shembuj nga praktika e Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (GJEDNJ).

Objektivat

Pas përfundimit të këtij trajnimi, pjesëmarrësit do të jenë në gjendje që të:

- Aplikojnë drejtë nenin 5 të KEDNJ;
- Interpretojnë standardet kryesore të përmbajtura në dispozitat e nenit 5 të KEDNJ lidhur me rastin e ndalimit të personit nga ana e shtetit;
- Zbërthejnë bazën ligjore specifike dhe dispozitat që rregullojnë situatën e të ndaluarit,
- Njihen me praktikën gjyqësore dhe risitë që sjell ajo lidhur me zbatimin e nenit 5 të KEDNJ.

Përmbajtja

- Përmbajtja e dispozitave dhe nocioneve themelore të nenit 5 të KEDNJ;
- Standardet kryesore në dispozitat e nenit 5 të KEDNJ lidhur me rastin e ndalimit të personit nga ana e shtetit;
- Baza ligjore specifike dhe dispozitat që rregullojnë situatën e të ndaluarit;
- Praktika gjyqësore dhe risitë që sjell ajo lidhur me zbatimin e nenit 5 të KEDNJ.

Metodologjia

Metodat kryesore që do të përdoren gjatë këtij trajnimi do të jenë, shpjegime të pjesshme teorike dhe raste nga praktika gjyqësore, diskutime interaktive në grupe të ndara dhe analizë të rasteve gjyqësore nga GJEDNJ

Përfituesit

Gjyqtarët dhe prokurorët e të gjitha niveleve në Republikën e Kosovës dhe bashkëpunëtorët profesional.

Kohëzgjatja

Një ditë.

10.2 E Drejta në Gjykim të Drejte – neni 6 i KEDNJ

Qëllimi i organizimit të këtij trajnimi është avancimi i njohurive të pjesëmarrësve mbi të drejtën pre një proces të rregullt ligjor ashtu siç parashihet me nenin 6 të KEDNJ, në kuptim të zbatimit të drejtpërdrejt të saj sipas nenit 22 të Kushtetutës së Kosovës. Synimi i trajnimit është që pjesëmarrësit të përfitojnë njohuri të mjaftueshme rreth zërthimit të nocioneve dhe interpretimin që Gjykata Evropiane për të Drejtat e Njeriut (GJEDNJ) në Strasburg bën lidhur me të drejtën për një proces të rregullt. Gjithashtu do të behet krahasimi i vendimeve të kësaj gjykate në raport me vendimet gjyqësore në Kosove respektivisht referimi i vendimeve gjyqësore vendore në vendimet GJEDN.

Objektivat

Pas përfundimit të këtij trajnimi, pjesëmarrësit do të jenë në gjendje që të:

- Njohin procesin gjyqësor të drejtë dhe publik;
- Interpretojnë dhe zbatojnë në praktik nenin 6 të KEDNJ;
- Referojnë vendimeve gjyqësore të GJEDN në kuptim të nenin 6 të KEDNJ në vendimet gjyqësore vendore;
- Zbatojnë drejt standardet dhe kërkesat që përmban neni 6 i KEDNJ.

Përmbajtja

- Përkufizimi i nocioneve dhe kategorive për proces gjyqësor të drejt në kuptim të nenit 6 të KEDNJ;
- Mbrojtja e garantuar procedurale sipas dispozitave të nenit 6 KEDNJ;
- Kuptimi i pavarësisë dhe paanshmërisë së gjykatave në kontekst të kësaj dispozite ligjore;
- Standardet dhe kërkesat ndërkombëtare që përmban neni 6 i KEDNJ.

Metodologjia

Metodat kryesore që do të përdoren gjatë këtij trajnimi do të jenë: shpjegime të pjesshme teorike dhe raste nga praktik gjyqësore, diskutime interaktive në grupe të ndara, dhe analize të rasteve gjyqësore nga GJEDNJ.

Përfituesit

Gjyqtarët dhe prokurorët të gjitha niveleve si dhe bashkëpunëtor profesional.

Kohëzgjatja

Një ditë.

10.3 E drejta në Pronë - Jurisprudenca e Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut

Ky trajnim do të fokusohet mbi të drejtën në pronë si njëra nga të drejtat e garantuara nga Neni 1 i Protokollit 1 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut. Trajnimi do të shtjellojë njohuritë themelore mbi praktikën gjyqësore të Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (GJEDNJ) mbi këtë nen, duke u thelluar në konceptet kryesore të dala nga kjo praktikë.

Trajnimi është dizajnuar në atë mënyrë që të gërshetojë shtjellimet teorike prapa kësaj të drejte, por me më shumë fokus në zbatimin e tij në praktikë nga kjo Gjykatë. Prandaj, ky modul shtjellon disa nga konceptet kryesore, duke shkuar përtej vetë tekstit të Nenit 1, e të cilat shpjegohen vetëm përmes vetë rasteve të praktikës gjyqësore të cilat i kanë prodhuar ato. Trajnimi ka për qëllim rritjen e ekspertizës profesionale e gjyqtarëve në këtë fushë, krijimin e praktikës gjyqësore në përputhje me praktikën gjyqësore të Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut dhe aplikimin e përvojave dhe praktikave me të mira të shteteve në rajon.

Programi është hartuar në atë formë që të adresoj dilemat dhe vështirësitë që hasen në praktikën gjyqësore aktuale, përmes diskutimeve të pjesëshme teorike, diskutimeve interaktive mes pjesëmarrësve dhe prezantimit të rasteve praktike.

Objektivat

Pas përfundimit të këtij trajnimi, pjesëmarrësit do të jenë në gjendje që të:

- Interpretojnë drejtë konceptet kryesore përmbajtjesore të Nenit 1 të Protokollit 1;
- Aplikojnë drejtë vendimet të GJEDNJ, për qëllimet e punës së tyre në gjykim të rasteve të ngjashme;
- Analizojnë rastet tipike të rajonit në zbatimin e të drejtave dhe detyrimeve që dalin nga ky nen.

Përmbajtja

- E Drejta në Pronë -Struktura e Nenit 1 - Protokollit 1 të KEDNJ-së,
- Interpretimi “autonom”;
- Hapat vlerësimit të gjykatës dhe pranueshmëria e kërkesës;
- Pasuria dhe ndërhyrja në ‘gëzimin paqësor të pasurisë’;
- Pritja Legjitime, Proporcionaliteti: arritja e ‘baraspeshës së drejtë’;
- Shpronësimi, kompensimi dhe rikthimi (restituimi) i pasurisë.

Metodologjia

Trajnimi pritet të zhvillohet në mënyrë interaktive, do të shtjellojë raste hipotetike si dhe disa raste specifike ku shtetet e paditura janë shtetet fqinje të rajonit.

Përfituesit

Gjyqtarët nga Departamenti nga Departamenti i Përgjithshëm, për Çështje Ekonomike dhe Administrative.

KohëzgjatjaNjë ditor.

10.4 Liria e shprehjes dhe e informimit - neni 10 i KEDNJ

Qëllimi i këtij trajnimi është avancimi i njohurive të gjyqtarëve dhe prokurorëve lidhur me shprehjen e lirë për të marrë dhe dhënë informacione ose ide. Arsye tjetër shtesë për trajtim të kësaj tematike është shpjegimi i lirisë së shprehjes në kontekstin e debatit publik, komentet e çështjeve publike nga figura publike apo nga media. Fokusi i trajnimit do të jetë edhe në zberthimin e nocioneve dhe kategorive që përmban neni 10 si dhe mënyrën e interpretimit që bënë Gjykata Evropiane për të Drejtat e Njeriut (GJEDNJ) në Strasburg.

Objektivat

Pas përfundimit të këtij trajnimi pjesëmarrësit do të jenë në gjendje që të:

- Kuptojnë nocionet themelore mbi lirinë e shprehjes në kontekstin e debatit publik;
- Njihen me rolin e lirisë së shprehjes dhe informacionit të disponueshëm për publikun;
- Zbërthejnë rëndësinë e lirisë së shprehjes dhe respektit për pushtetin gjyqësor;
- Zbatojnë drejtë dispozitat që kanë të bëjnë me detyrimet pozitive të shtetit sipas nenit 10 të KEDNJ.

Përmbajtja

- Liria e shprehjes në kontekstin e debatit publik;
- Roli i lirisë së shprehjes dhe informacioni i disponueshëm për publikun;
- Rëndësia e lirisë së shprehjes dhe respekti për pushtetin gjyqësor;
- Detyrimet pozitive të shtetit sipas nenit 10 të KEDNJ.

Metodologjia

Metodat kryesore që do të përdoren gjatë këtij trajnimi do të jenë: shpjegime të pjesshme teorike dhe raste nga praktika gjyqësore; diskutime interaktive në grupe të ndara dhe analizë të rasteve gjyqësore nga GJEDNJ.

Përfituesit

Gjyqtarët dhe prokurorët e të gjitha niveleve në Republikën e Kosovës dhe bashkëpunëtorët profesional.

Kohëzgjatja

Dy ditor.

Trajnimet për Kompetencen Interdisiplinare

11. Trajnimet për Kompetencen Interdisiplinare

11.1 Hartimi dhe arsyetimi i vendimeve gjyqësore

Shkrimi dhe arsyetimi ligjor ka për qëllim të ndihmoj gjyqtarët dhe prokurorët në ngritjen e aftësive analitike dhe shkathtësive për të shkruar në mënyrë efektive me rastin e hartimit të akteve dhe vendimeve gjyqësore. Kualiteti i vendimeve gjyqësore kryesisht varet nga kualiteti i arsyetimit. Arsyetimi i vendimeve jo vetëm se ju mundëson palëve që lehtësisht ti kuptojnë dhe pranojnë vendimet, por para së gjithash paraqet mbrojtje nga arbitrariteti. Në rend të parë, arsyetimi i obligon gjyqtarët të përgjigjen në pretendimet e palëve, ti paraqesin qëndrimet të cilat justifikojnë vendimin dhe e bëjnë të ligjshëm, i mundësojnë shoqërisë të kuptoj funksionimin e sistemit gjyqësor. Përmes metodës IRAC, ekziston mundësia që problemi të trajtohet në mënyrë logjike, konsistente dhe të plotë. Fillimisht identifikohet çështja gjyqësore ose problemi që adresohet, pastaj shpjegohet norma ligjore (premissa e parë), duke vazhduar me aplikimin e saj në faktet specifike të situatës së çështjes (premissa sekondare), për të arritur tek konkluzioni me përgjigjen në pyetjen e parashtruar në hapin e parë.

Cilat janë llojet e arsyetimit ligjor? Cilat janë parimet e shkrimit dhe arsyetimit të mirë ligjor? Cila janë metodat e shkrimit dhe arsyetimit ligjor? Si duhet të respektohen kërkesat e ligjeve/kodeve procedurale për përmbajtjen e arsyetimit të vendimeve gjyqësore?

Trajnimi është hartuar me qëllim që t'ju përgjigjet pyetjeve dhe paqartësive të ngritura më lartë përmes trajtimit teorik dhe rasteve praktike për të gjitha komponentët e përfshira brenda këtij trajnimi siç janë: llojet e arsyetimit ligjor, parimet e shkrimit të mirë ligjor, metodat e shkrimit dhe arsyetimit ligjor dhe kërkesat ligjore për përmbajtjen e arsyetimit të vendimeve gjyqësore.

Objektivat

Pas përfundimit të këtij trajnimi pjesëmarrësit do të jenë gjendje që të:

- Avancojnë zbatimin e metodologjisë së shkrimit të vendimeve, akteve akuzuese dhe shkresave tjera ligjore;
- Zhvillojnë shkathtësitë e arsyetimit dhe shkrimit ligjor;
- Hartojnë vendimet gjyqësore sipas standardeve më të larta;
- Zbatojnë metodën IRAC gjatë hartimit të vendimeve gjyqësore.

Përmbajtja

- Llojet e arsyetimit ligjor dhe parimet e shkrimit të mirë ligjor;
- Kërkesat ligjore për shkrimin dhe arsyetimin e vendimeve gjyqësore;
- Zbatimi i metodës IRAC gjatë hartimit të vendimeve gjyqësore;

Metodologjia

Diskutim teorik dhe praktik për metodat e analizës ligjore në rastet konkrete, bashkëbisedimi dhe raste nga praktika gjyqësore.

Përfituesit

Gjyqtarët e gjykatave themelore dhe bashkëpunëtorët profesional.

Kohëzgjatja

Një ditë.

Trajnimet për Bashkëpunimin juridik ndërkombëtar

12. Trajnimet për Bashkëpunimin juridik ndërkombëtar

12.1 Bashkëpunimi juridik ndërkombëtar - në lëmin penale

Luftimi i krimit nuk është vetëm nevojë dhe detyrë e një shteti apo shoqërie të caktuar. Në kohën e zhvillimit të teknologjisë informative, lëvizjes së lirë dhe migrimit të popullatës në vendet e ndryshme nëpër botë, për të jetuar dhe vepruar, ka rezultuar nevojën e bashkëpunimit të shteteve në ofrimin e ndihmës juridike penale dhe atë civile me qëllim të parandalimit dhe luftimit të krimit të të gjitha formave. Në këtë drejtim edhe shteti ynë, nxjerr ligjin për bashkëpunimin juridik ndërkombëtarë me qëllim të lehtësimit dhe vënies në veprim të parimit të reciprocitetit në mes të vendeve të ndryshme dhe vendit tonë, aprovon dhe ratifikon marrëveshjet në çështje e bashkëpunimit juridik ndërkombëtar. Në praktikën tonë të përditshme nëpër gjykata dhe prokurori çdo ditë e më tepër na paraqiten rastet nga më të ndryshme duke filluar nga dhënia e ndihmës minimale juridike-akt lutjet e ndryshme për marrjen e deklaratës së dëshmitarëve apo dorëzimin e dokumenteve/ftesave apo aktvendimeve të ndryshme e deri tek ekstradimi i të kërkuarve sipas akt lutjes së shtetit kërkues.

A është e mjaftueshme infrastruktura ligjore për bashkëpunimin juridik ndërkombëtar? A janë të njoftuar rregullisht gjyqtarët dhe prokurorët me marrëveshjet e nënshkruara në nivel shtetit për këtë fushë? Si të veprohet me rastet e kërkesave të konfiskimi të pasurisë sipas akt lutjes së shtetit të kërkuar? Gjatë trajnimit pjesëmarrësit do të njoftohen me infrastrukturën ligjore për bashkëpunimin juridik ndërkombëtar, do të analizohet situata e mundësisë së vazhdimin të masës së paraburgimit për personin e kërkuar sipas akt lutjes së shtetit kërkues.

Objektivat

Pas përfundimit të këtij trajnimit, pjesëmarrësit do të jenë në gjendje që të:

- Avancojnë njohurit në fushën e ndihmës juridike ndërkombëtare;
- Hartojnë kërkesat për ndihmë juridike ndërkombëtare;
- Analizojnë kërkesat e paraqitura nga shteti kërkues dhe
- Hartojnë aktvendimet për lejimin e ekstradimit të personave të kërkuar.

Përmbajtja

- Urdhëresat e lëshuara për paraburgim për personat e kërkuar;
- Kërkesat për caktimin e paraburgimi për personat e kërkuar nga shteti kërkues;
- Aktvendimet për caktimin e paraburgimit dhe kohëzgjatja e tyre dhe aktvendimi për lejimin e ekstradimit të personit të kërkuar;
- Njohja dhe ekzekutimi i aktgjykimeve të huaja.

Metodologjia e trajnimit

Trajnimit do të realizohet duke zbatuar metodën interaktive me pjesëmarrësit, prezantim në PowerPoint, ndarja në grupe e përfituesve me qëllim të studimit të rasteve hipotetike.

Përfitues

Gjyqtarë dhe prokurorë.

Kohëzgjatja Një ditë.

12.2 Bashkëpunimi juridik ndërkombëtar - në lëmin civile

Bashkëpunimi juridik ndërkombëtar në çështjet civile është një prej fushave më komplekse e karakterizuar me vështirësi në përcaktimin, eksplorimin dhe aplikimin e ligjit të huaj, përfshirë këtu edhe një numër të çështjeve procedurale, siç janë çështjet e shërbimeve të dokumenteve ndërkufitare, ndihma juridike ndërkombëtare, njohja dhe ekzekutimi i vendimeve të huaja gjyqësore, etj. Secili gjyqtar është ballafaquar njëjtë si me çështje të brendshme ashtu edhe me ato ndërkufitare, dhe si rrjedhojë secili gjyqtar civilist ka nevojë për trajnim në trajtimin e rasteve me element ndërkombëtar.

Si i rregullon legjislacioni vendor çështjet e bashkëpunimit juridik ndërkombëtar në aspektin civil? Cilat janë konventat ndërkombëtare që e rregullojnë këtë çështje? Çfarë parashohin direktivat e BE-së për bashkëpunimin juridik ndërkombëtarë me element ndërkufitar në çështjet civile?

Programi është hartuar në atë formë që të adresoj dilemat dhe vështirësitë që hasen në praktikën gjyqësore aktuale, përmes diskutimeve interaktive dhe shqyrtimit të rasteve praktike. Gjithashtu përmes rasteve studimore do të trajtohet praktika gjyqësore e Gjykatës së Drejtësisë së Bashkimit Evropian.

Objektivat

Pas përfundimit të këtij trajnimi pjesëmarrësit do të jenë në gjendje që të:

- Avancojnë njohuritë rreth bashkëpunimit juridik ndërkombëtar për çështjet civile;
- Zbatojnë legjislacionin vendor dhe ndërkombëtarë bashkëpunimin ndërkufitar në çështjet civile.

Përmbajtja

- Korniza ligjore vendore për bashkëpunimin juridik ndërkombëtar në çështjet civile;
- Rregulloret e BE-së për bashkëpunimin juridik ndërkombëtar në çështjet civile (Rregulloret Bruksel I, Bruksel II, Rome I si dhe rregulloret Nr. 805/2004, 1393/2007, 650/2012, 4/2009);
- Konventat e Hagës për bashkëpunimin juridik ndërkombëtar në çështjet civile.

Metodologjia

Gjatë trajnimit do të përdoren metoda të kombinuara të shpjegimit, duke përfshirë shpjegime teorike dhe praktike, punë në grupe, të përcjella me shembuj nga praktika gjyqësore.

Përfitues

Gjyqtarët e gjykatave themelore, bashkëpunëtorët profesional dhe zyrtar të Ministrisë së Drejtësisë – Departamenti për Bashkëpunim Juridik Ndërkombëtar.

Kohëzgjatja

Një ditë.

Trajnimet për avancim për Gjyqtarët dhe Prokurorët e Shtetit

13. Trajnimet për avancim për Gjyqtarët dhe Prokurorët e Shtetit

Për gjyqtarët dhe prokurorët e shtetit të cilët janë avancuar nga një nivel në tjetrin, apo nga një departament në tjetrin, do të ofrohen trajnime adekuate me qëllim të përmbushjes së nevojave dhe kërkesave të tyre të karakterit profesional, interdisiplinar dhe personal. Programi orientues i përcaktuar për këtë kategori përgatit përfituesit për kryerjen e punës me sukses menjëherë pas marrjes së detyrës së re.

13.1 Gjyqtarët dhe prokurorët e avancuar nga një departament në tjetrin në kuadër të njëjtit nivel

Avancimet e gjyqtarëve dhe prokurorëve nga një departament në tjetrin, shtrojnë nevojën që këto ndryshime të shoqërohen edhe me ndjekjen e disa trajnimeve specifike nga ana e gjyqtarëve dhe prokurorëve, të cilat do t'i përshtaten veçorive të tyre. Në këtë drejtim Akademia ofron programe orientuese të cilat janë të gatshme për zbatim në çdo kohë kur ndodhin këto avancime brenda sistemit gjyqësor dhe prokurorial.

Programet orientuese për gjyqtarët dhe prokurorët që avancohen nga një departament në tjetrin fokusohen në zhvillimin e shkathtësive dhe praktikave si më poshtë:

- Ballafaqimi me procedurat e reja dhe juridiksionin e ri;
- Roli i gjyqtarit apo prokurorit sipas kompetencës së departamentit përkatës;

13.2 Gjyqtarët dhe Prokurorët e avancuar nga niveli themelor në atë të Apelit

Ky program trajnimi përmban module që fokusohen në kompetencën profesionale të gjyqtarëve apo prokurorëve të avancuar, e të cilat janë:

- Kompetenca dhe juridiksioni në nivelin e apelit;
- Kompetenca dhe juridiksioni në departamentin përkatës të nivelit të apelit.

13.3 Gjyqtarët e avancuar nga Gjykata e Apelit në Gjykatën Supreme

Programi i trajnimit për gjyqtarët e avancuar nga Gjykata e Apelit në Gjykatën Supreme, përmban module që fokusohen në kompetencën profesionale, që fokusohet në:

- Kompetenca dhe juridiksioni në nivelin e Gjykatës Supreme;
- Kompetenca dhe juridiksioni në fushën përkatëse.

13.4 Prokurorët e avancuar nga Prokuroria e Apelit në Zyrën e Kryeprokurorit të Shtetit

Programi i trajnimit për prokurorët e avancuar nga Prokuroria e Apelit në Zyrën e Kryeprokurorit të Shtetit, përmban module që fokusohen në kompetencën profesionale, që fokusohet në:

- Kompetenca dhe juridiksioni në nivelin e Zyrës së Kryeprokurorit të Shtetit;
- Kompetenca dhe juridiksioni në fushën përkatëse.